

AGENCIJA ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE

IZVJEŠTAJ O RADU ZA 2019.GODINU

Jun 2020. godine

SADRŽAJ

KONKURENCIJA	4
UVOD	4
1. ZAKONODAVNI OKVIR	5
1.1 Zakon o zaštiti konkurencije	5
2. AGENCIJA ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE	6
2.1 Nadležnosti	6
2.2 Organizaciona struktura i administrativni kapaciteti	7
2.3 Izvori finansiranja i struktura prihoda Agencije	9
3. INTERNA AKTA AGENCIJE ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE	12
3.1 Statut	12
3.2 Tarifnik o visini naknada koje se plaćaju u postupku pred Agencijom za zaštitu konkurencije	12
3.3 Finansijski plan	12
3.4 Pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji	12
3.5 Knjiga procedura	12
3.6 Etički kodeks	12
3.7 Vodič za slobodan pristup informacijama	12
3.8 Plan javnih nabavki	13
3.9 Plan integriteta	13
3.10 Izvještaj o radu	13
3.11 Obavještenje o načinu podnošenja i sadržini inicijative, odnosno informacije za ispitivanje povrede konkurencije pred Agencijom za zaštitu konkurencije	13
3.12 Obavještenje o zaštiti povjerljivih poslovnih podataka u postupku pred Agencijom za zaštitu konkurencije	13
3.13 Registar rizika Agencije za zaštitu konkurencije	13
3.14 Akcioni plan za donošenje seta internih pravila i procedura za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u Agenciji za zaštitu konkurencije	13
3.15 Kadrovski plan	13
3.16 Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju Agencije za zaštitu konkurencije	13
3.17 Poslovnik o radu Savjeta Agencije za zaštitu Konkurencije	13
4. TRI SEGMENTA POLITIKE ZAŠTITE KONKURENCIJE	13
4.1 Zabranjeni sporazumi učesnika na tržištu	13
4.2 Zloupotreba dominantnog položaja učesnika na tržištu	14
4.3 Kontrola koncentracija	15
4.4 Odobrene koncentracije	17
4.4.1 Odobrene koncentracije u skraćenom postupku- član 56 stav 1 t.3 Zakona	17
4.5 Pojedinačna izuzeća sporazuma od zabrane	20
5. AKTIVNOSTI AGENCIJE VAN POKRENUTIH POSTUPAKA	21
6. ANALIZE	22
7. KAZNENA POLITIKA ZA POVREDE ZAKONA	23
8. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA	26
9. MIŠLJENJA	26

10. COMPETITION ADVOCACY (ŠIRENJE SVIJESTI)	27
11. MEĐUNARODNA SARADNJA	27
12. DRŽAVNA POMOĆ.....	31
13. ZAKLJUČAK	65
14. ZAVRŠNI RAČUN ZA 2019. GODINU	67
14.1 Prihodi Agencije.....	68
14.2 Struktura rashoda	68
14.3 Izvršenje Budžeta za 2019. godinu - Završni račun.....	70
14.4 Opšti prihodi	71
14.5 Prihodi od djelatnosti Agencije.....	71
14.6 Ostali prihodi.....	71
14.7 Izdaci	71
14.8 Izvršenje budžeta za 2019. godinu - Završni račun.....	76
14.9 Izvještaj o neizmirenim obavezama i drugi izvještaji	76
14.10 Pokretna imovina	76
14.11 Organizacija i kadrovska osposobljenost.....	76
14.12 Budžetsko poslovanje	77
14.13 Interna akta i služba za unutrašnju reviziju.....	77
14.14 Javne nabavke.....	77
14.15 Sudski sporovi i potencijalne obaveze.....	77
14.16 Godišnji izvještaj internog revizora za 2019.godinu.....	77

KONKURENCIJA

UVOD

Pravo tržišne politike konkurencije jedan je od temelja tržišne ekonomije. Njegova svrha je da obezbijedi ravnopravan položaj učesnika na tržištu, bez obzira na veličinu i tržišnu snagu, pod jednakim uslovima primjenom Zakona o zaštiti konkurencije ("Sl.list CG", br. 44/12 i 13/18), (u daljem tekstu: "Zakon"). Zaštita konkurencije na tržištu Crne Gore je u nadležnosti Agencije za zaštitu konkurencije (u daljem tekstu: "Agencija") od njenog osnivanja 2013.godine.

Bitna specifičnost prava konkurencije jeste da sadrži pravilo izuzetno visokog stepena primjene, čime se izdvaja u odnosu na uobičajene materijalne norme sa kojima se možemo sresti u drugim oblastima. Da bi se takvo pravilo primjenilo, odnosno na adekvatan način uklopilo u domaći pravni poredak, težište odgovornosti je na institucijama koje ga primjenjuju. Materijalna pravila koja su u primjeni za oblast zaštite konkurencije na tržištu, prati niz konkretnijih procesnih i kaznenih odredbi, pa je na nacionalnom zakonodavstvu i nadležnim organima da nađu adekvatne instrumente u sprovođenju tržišne politike konkurencije. Dakle, teret primjene pravila konkurencije, ali i njihovog preciziranja u odnosu na konkretne okolnosti, pada na nadležne institucije, na prvom mjestu Agencije, zatim nadležnog nadzornog ministarstva, kao i nadležnih postupajućih sudova, jer je politika tržišne konkurencije jedinstvena u svakom pravnom poretku i zahtijeva visoke standarde struke i profesionalizma za adekvatno ispunjenje.

S obzirom da je osnovna ideja postojanja tržišta, proces tržišne konkurencije, osnovno pitanje koje se nameće je kakav uticaj ima konkurencija na ekonomski razvoj? Najjednostavnije rečeno, prednosti konkurencije su niže cijene, proizvodi boljeg kvaliteta, širi izbor i veća efikasnost. Shodno ekonomskoj teoriji, dobrobit društva je u težnji stvaranja uslova što razvijenije konkurencije. Smatra se da se u uslovima razvijene konkurencije na tržištu, robe i usluge proizvode uz najmanje troškove, te se na proizvodnju troši dio društvenog bogatstva koliko je nužno neophodno. Tako je produktivna efikasnost u razvijenoj konkurenciji omogućena, jer proizvođači mogu prodavati svoj proizvod po cijeni višoj od troškova, ali pod rizikom da će biti napušteni od strane potrošača, a isti se neće prodati ispod cijene koštanja – jer u tom slučaju proizvođač ne bi imao dobit. Dakle, u uslovima razvijene konkurencije proizvođači bi stalno bili pod pritiskom da proizvode sa što nižim troškovima, te će konstantno inovirati i ulagati kako bi nudili nove proizvode u stalnoj borbi za potrošače, a i u odnosu na druge prisutne učesnike na tržištu, njegove konkurente, što je ujedno i dokaz kakav konkurencija ima, pozitivan dinamički efekat i na koji način stimuliše tehnološki važna istraživanja i razvoj.

1. ZAKONODAVNI OKVIR

Članom 73 Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, Crna Gora se obavezala na sprovođenje svih pravila koja se primjenjuju u EU, s posebnim fokusom na članove 101, 102, 107 i 108 UFEU za oblast zaštite konkurencije i državne pomoći.

Članom 139 Ustava Crne Gore propisano je da se ekonomsko uređenje zasniva na slobodnom i otvorenom tržištu, slobodi preduzetništva i konkurencije, samostalnosti privrednih subjekata i njihovoj odgovornosti za preuzete obaveze u pravnom prometu, zaštiti i ravnopravnosti svih oblika svojine, dok je članom 140 stav 3 Ustava Crne Gore zabranjeno narušavanje i ograničavanje slobodne konkurencije i podsticanje neravnopravnog, monopolskog ili dominantnog položaja na tržištu.

1.1 Zakon o zaštiti konkurencije

Zakon o zaštiti konkurencije je osnovni propis kojim se uređuju način, postupci i mjere zaštite konkurencije u Crnoj Gori. Zakon se primjenjuje na sve oblike sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja konkurencije od strane učesnika na tržištu na teritoriji Crne Gore, ali i na akte i radnje donijete, odnosno učinjene van teritorije Crne Gore, a koje za cilj ili posljedicu imaju narušavanje konkurencije u Crnoj Gori. Zakonom je utvrđen pravni okvir za poslovanje učesnika na tržištu, a Agenciji su date nadležnosti i ovlašćenja za postupanje u slučajevima kada se njegove odredbe ne poštuju.

Stupanjem na snagu novog Zakona o kontroli državne pomoći i donošenjem izmjena i dopuna Zakona o zaštiti konkurencije u 2018. godini, Crna Gora je objedinila sprovođenje kompletne politike 8. poglavlja – Konkurencija u okviru Agencije za zaštitu konkurencije, stvarajući na taj način snažnu platformu za efikasno regulisanje domaćeg tržišta.

Podzakonski akti kojima se reguliše način i postupak sprovođenja Zakona, a kojima su ujedno transponovani relevantni dijelovi pravne tekovine¹ su:

¹ Regulativa Komisije (EU) br. 330/2010 od 20. aprila 2010. o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi; Regulativa Komisije (EU) br. 1218/2010 od 14. decembra 2010. o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na određene kategorije sporazuma o specijalizaciji; Regulativa Komisije (EU) br. 1217/2010 od 14. decembra 2010. o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na određene kategorije sporazuma o istraživanju i razvoju; Regulativa Komisije (EU) br. 461/2010 od 27. maja 2010. o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije vertikalnih sporazuma i usaglašenih praksi u sektoru motornih vozila; Regulativa Komisije (EU) br. 267/2010 od 24. marta 2010. o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, na određene kategorije sporazuma, odluka i usaglašenih praksi u sektoru osiguranja; Regulativa Komisije br. 906/2009 od 28. septembra 2009. o primjeni člana 81 (3) Ugovora na određene kategorije sporazuma, odluka i usaglašene prakse između kompanija u linijskom pomorskom saobraćaju; Regulativa Savjeta br. 169/2009 od 26. februara 2009. o primjeni pravila o zaštiti konkurencije na prevoz u željezničkom, drumskom i saobraćaju u unutrašnjim vodenim putevima; Regulativa Komisije (EU) br. 316/2014 od 21. marta 2014. o primjeni člana 101 stav 3 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na kategorije sporazuma o prenosu tehnologije; Obavještenje Komisije o utvrđivanju relevantnog tržišta za potrebe prava konkurencije Zajednice; Regulativa Savjeta (EZ) br. 139/2004 od 20. januara 2004. o kontroli koncentracija između privrednih subjekata; Regulativa Savjeta (EZ) br. 802/2004 od 7. aprila 2004. o primjeni Regulative Savjeta (EZ) br. 139/2004 o kontroli koncentracija između privrednih subjekata.

- * *Uredba o grupnom izuzeću vertikalnih sporazuma od zabrane;*
- * *Uredba o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o istraživanju i razvoju;*
- * *Uredba o grupnom izuzeću od zabrane horizontalnih sporazuma o specijalizaciji*
- * *Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o distribuciji rezervnih dijelova i servisiranju motornih vozila;*
- * *Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma u sektoru osiguranja;*
- * *Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma o prenosu tehnologije;*
- * *Uredba o grupnom izuzeću od zabrane sporazuma u drumskom, željezničkom i saobraćaju u unutrašnjim vodama i sporazuma o konzorcijumu u linijskom pomorskom saobraćaju.*

Pored navedenih Uredbi koje je donijela Vlada Crne Gore, Agencija primjenjuje i druge podzakonske akte koji obezbjeđuju primjenu pravne tekovine i prakse Evropske unije, a prije svega:

- * *Uputstvo o sadržaju i načinu podnošenja zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije;*
- * *Pravilnik o načinu i kriterijumima utvrđivanja relevantnog tržišta;*
- * *Pravilnik o sadržaju i načinu podnošenja zahtjeva za pojedinačno izuzeće od sporazuma.*
- * *Pravilnik o obliku i sadržini službene legitimacije ovlašćenih lica i posebnog ovlašćenja za vršenje uvida.*

Što se tiče privatno-pravne zaštite koja se odnosi na povrede prava konkurencije, u ovom trenutku se naknada štete prouzrokovana aktima i radnjama koje predstavljaju povredu konkurencije a koja je utvrđena rješenjem Agencije, ostvaruje u parničnom postupku pred nadležnim sudom, dakle prema opštim građanskim pravilima o naknadi štete.

2. AGENCIJA ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE

2.1 Nadležnosti

U skladu sa odredbama Zakona o zaštiti konkurencije, osnovana je Agencija za zaštitu konkurencije, kao **institucija sa javnim ovlašćenjima, koja samostalno i nezavisno obavlja poslove** u okviru djelokruga i nadležnosti utvrđenih Zakonom, a koja kroz godišnji izvještaj za svoj rad odgovara Vladi i Skupštini Crne Gore.

Agencija je otpočela sa radom danom upisa u Centralni registar privrednih subjekata Poreske uprave (08.02.2013.godine).

Rad Agencije usmjeren je na aktivnosti kojima ona, u skladu sa zakonskim ovlaštenjima, raspoloživim ljudskim i materijalnim resursima, obavlja poslove koji se odnose na zaštitu konkurencije na tržištu i kontrolu državne pomoći.

U nadležnosti Agencije iz oblasti zaštite konkurencije, a u skladu sa odredbama Zakona, spadaju:

- utvrđivanje **zabranjenih sporazuma između učesnika na tržištu**, te određivanje mjera, uslova i rokova za otklanjanje negativnih posljedica zabranjenih sporazuma;
- utvrđivanje **zloupotrebe dominantnog položaja** i zabrana svakog postupanja koje dovodi do zloupotrebe, kao i određivanje mjera, uslova i rokova za otklanjanje negativnih posljedica takvog postupanja;
- ocjena dopuštenosti **koncentracija preduzetnika i**
- ocjena ispunjenja uslova za pojedinačna izuzeća sporazuma od zabrane.

2.2 Organizaciona struktura i administrativni kapaciteti

Organi Agencije su Savjet Agencije i direktor Agencije. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, u cilju efikasnijeg i efektivnijeg ostvarivanja procesa rada, organizovani su poslovi u okviru organizacionih jedinica, i to: **Sektora za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, zloupotrebe dominantnog položaja, procjenu koncentracija, pojedinačnih izuzeća i sektorskih analiza, Sektoru za kontrolu državne pomoći i Službi za opšte poslove i finansije.**

Nadležnosti Sektora za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, zloupotrebe dominantnog položaja, procjenu koncentracija, i sektorskih analiza, razvrstane su u četiri (4) odsjeka, i to:

- Odsjek za utvrđivanje zabranjenih sporazuma;
- Odsjek za utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja;
- Odsjek za procjenu koncentracija i pojedinačnih izuzeća i
- Odsjek za sektorske analize.

U Sektoru su sistematizovana radna mjesta za 18 izvršilaca, i to: 4 u Odsjeku za utvrđivanje zabranjenih sporazuma; 4 u Odsjeku za utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja; 4 u Odsjeku za procjenu koncentracija i pojedinačnih izuzeća i 6 u Odsjeku za sektorske analize.

Nadležnosti Sektora za kontrolu državne pomoći, razvrstane su u dva (2) odsjeka, i to:

- Odsjek za utvrđivanje usklađenosti državne pomoći
- Odsjek za neposrednu kontrolu

U Sektoru su sistematizovana radna mjesta za 10 izvršilaca, i to: 5 u Odsjeku za utvrđivanje usklađenosti državne pomoći i 5 u Odsjeku za neposrednu kontrolu.

U Službi za opšte poslove i finansije su sistematizovana radna mjesta za 6 izvršilaca.

Van organizacionih jedinica obavljaju se poslovi Samostalnog savjetnika I – za poslove PR i saradnje sa domaćim i međunarodnim medijima i 2 Samostalna savjetnika I – za poslove rada u Savjetu.

Imajući u vidu navedeno, a naročito cijeneći potrebu razvoja administrativnog kapaciteta radi adekvatnog i potpunog sprovođenja Zakona i ispunjenja predviđenih obaveza Crne Gore u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, **Agencija nalazi da je predviđeni broj ovlašćenih službenih lica minimalan za obavljanje povjerenih nadležnosti, te da će u narednim godinama biti potreban i dodatni broj izvršilaca, angažovanih na rješavanju zahtjevnih postupaka povreda konkurencije.**

Tabela 1: Kvalifikaciona struktura zaposlenih u Agenciji, stanje 31.12.2019. godine

Zaposleni u Agenciji za zaštitu konkurencije				
Kvalifikacija	Pravnici	Ekonomisti	Ostali	Ukupno
1. VSS	11	16		27
2. SSS			1	1
Ukupno	11	16	1	28

Tabela 2: Broj zaposlenih u Agenciji po organizacionim jedinicama, stanje 31.12.2019.godine

Zaposleni u Agenciji za zaštitu konkurencije					
Naziv sektora	VSS			SSS	Ukupno
	Pravnici	Ekonomisti	Ostali		
Savjet Agencije		3			3
Direktor	1				1
Sektor za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, zloupotrebe dominantnog položaja, procjenu koncentracija, pojedinačnih izuzeća i sektorskih analiza	5	4			9
Sektor za kontrolu državne pomoći	3	6			9
Služba za opšte poslove i finansije	1	2		1	4
Van organizacionih jedinica	1	1			2
Ukupno	11	16		1	28

Ukupan broj zaposlenih u Agenciji za zaštitu konkurencije je 28. Pored Predsjednika i dva člana Savjeta, direktora Agencije su zaposleni 24 službenika.

Iako je Crna Gora nastavila da razvija svoje administrativne kapacitete iz predmetne oblasti, **evidentno je da postoji potreba za daljim uvećanjem administrativnih i istraživačkih kapaciteta Agencije.**

Ovo posebno ako se ima u vidu da je politika konkurencije ocijenjena kao razvojna politika, koja je jedan od četiri stuba funkcionisanja unutrašnjeg zajedničkog EU tržišta, **te da je za pravilno i potpuno sprovođenje predmetne politike neophodan značajno veći broj obrazovanog i stručnog kadra nego što je to Agencija imala na raspolaganju u prethodnom periodu.**

➤ Finansiranje Agencije

Budžet Agencije, kao Pregled plana prihoda i rashoda, utvrđen je Budžetom Crne Gore za 2019. godinu.

Finansijski plan Agencije je pripremljen u skladu sa zaključcima i smjernicama Vlade Crne Gore, uz dosljedno poštovanje principa efikasnog i efektivnog korišćenja svih resursa Agencije, na način koji će omogućiti izvršavanje predviđenih aktivnosti opredijeljenih Zakonom i ostalom regulativom.

2.3 Izvori finansiranja i struktura prihoda Agencije

Zakonom o zaštiti konkurencije (član 24 stav 1) je utvrđeno da se sredstva neophodna za rad Agencije obezbjeđuju iz:

- **naknada koje se plaćaju Agenciji,**
- **Budžeta Crne Gore,**
- **kao i ostalih izvora u skladu sa zakonom.**

Naknade se utvrđuju Tarifnikom, koji je donijela Agencija uz saglasnost Vlade Crne Gore. Visina naknada utvrđuje se za rješenja i akte koje izdaje Agencija pojedinim učesnicima na tržištu.

Predložena rješenja u Tarifniku daju mogućnost zainteresovanim učesnicima na tržištu da, prije podnošenja zahtjeva Agenciji, budu upoznati sa nivoom naknada koje će snositi za izdavanje akata od strane Agencije po njihovom zahtjevu. Naknade se evidentiraju i nalaze na posebnom računu kod Centralne banke Crne Gore.

Prihodi po ovom osnovu se ne mogu planirati, polazeći od činjenice da Agencija ne može ni približno znati koliko će, prije svega, biti podnešenih zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, odnosno koliko će biti promjena vlasničke i upravljačke strukture na tržištu tokom godine. Prvenstveno iz tih razloga, **sredstva Budžeta Crne Gore predstavljaju glavni, i za sada jedini, izvor finansiranja Agencije, imajući u vidu nepredvidljivost i nesigurnost finansiranja iz sopstvenih izvora.** Naravno, na kraju

kalendarske godine, cjelokupan iznos sredstava ostvaren po ovom osnovu prenosi se Budžetu Crne Gore.

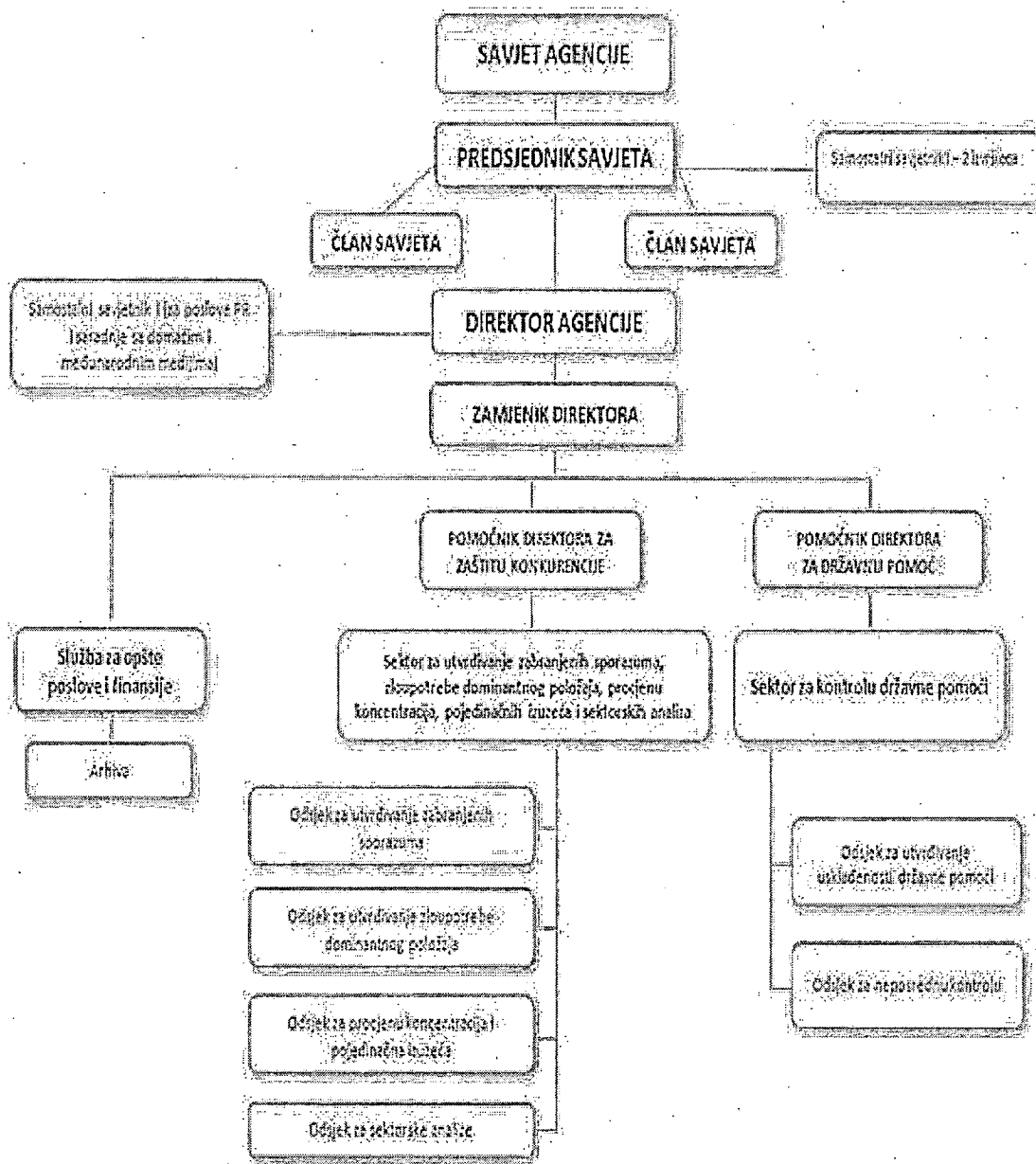
U skladu sa odredbama člana 25 Zakona, Završni račun Agencije podliježe godišnjoj DRI reviziji u skladu sa Zakonom. Finansijski plan podnosi se Vladi CG na saglasnost do 1. novembra za narednu godinu. Isto tako, Agencija je u obavezi da, do kraja II kvartala tekuće godine, podnese Vladi i Skupštini Crne Gore Izvještaj o radu za prethodnu godinu. Agencija je dužna da do kraja prvog kvartala tekuće godine organu državne uprave nadležnom za poslove budžeta dostavi godišnji finansijski izvještaj za prethodnu godinu. S tim u vezi, a shodno Pravilniku o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list CG“, br. 32/10 i 14/11 i 16/13) Agencija je Ministarstvu finansija, dana 27.02.2020. godine, pod brojem 06-161/1 dostavila Završni račun na propisanim obrascima.

Još jednom se ističe da **Agencija nema finansijsku nezavisnost, nema svoj žiro račun, da se u potpunosti i finansira iz Budžeta Crne Gore, odnosno da je ista budžetska potrošačka jedinica.**

Plan prihoda Agencije za 2019. godinu pripremljen je u skladu sa zaključcima i preporukama Vlade Crne Gore, a na osnovu usaglašenog stava sa Ministarstvom finansija.

Dio prihoda koji se izdvaja po osnovu naknada, predviđenih Tarifnikom o visini naknada za poslove iz nadležnosti Agencije, posebno je iskazan na računu Agencije koji se vodi kod Centralne banke Crne Gore, uz napomenu da se isti ne mogu koristiti od strane Agencije, te iz tih razloga ne može biti ni sastavni dio Finansijskog plana ove institucije.

Šematski prikaz unutrašnje organizacije i sistematizacije Agencije za zaštitu konkurencije

3. INTERNA AKTA AGENCIJE ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE

Od dana osnivanja, Agencija je usvojila sljedeća interna akta:

3.1 Statut

3.2 Tarifnik o visini naknada koje se plaćaju u postupku pred Agencijom za zaštitu konkurencije

3.3 Finansijski plan

3.4 Pravilnik o unutrašnjoj sistematizaciji i organizaciji

3.5 Knjiga procedura

- *Interno uputstvo za izradu i donošenje budžeta Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Interno pravilo za obrazovanje radne grupe ili drugog oblika rada, način obrazovanja radnog tima i isplate naknada Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Pravilnik o načinu evidentiranja i plaćanja ulaznih faktura Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Pravilnik o načinu pripreme obračuna plata Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Interni pravilnik za procedure za pripremu finansijskog izvještaja Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Kućni red Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Interno pravilo o postupku odobravanja službenog putovanja Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Pravilnik o uslovima i načinu korišćenja službenih vozila Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Pravila obrade i zaštite podataka o ličnosti,*
- *Interna procedura za potrošnju goriva za korišćenje službenih vozila Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Interno pravilo o blagajničkom poslovanju Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Interno pravilo o evidenciji državne imovine,*
- *Interno pravilo za izradu internih akata koja se primjenjuju u Agenciji za zaštitu konkurencije,*
- *Interno pravilo za korišćenje mobilnih telefona na teret Agencije za zaštitu konkurencije,*
- *Organizacija finansijsko-računovodstvenih poslova u Agenciji za zaštitu konkurencije sa opisom radnih mjesta,*
- *Pravilnik o vrsti i načinu finansijskog praćenja,*
- *Interno uputstvo za sprovođenje javnih nabavki,*
- *Pravilnik za sprovođenje nabavke male vrijednosti,*
- *Pravilnik za postupanje prilikom sprovođenja postupka hitnih nabavki,*
- *Uputstvo o prijemu građana.*

3.6 Etički kodeks

3.7 Vodič za slobodan pristup informacijama

3.8 Plan javnih nabavki

3.9 Plan integriteta

3.10 Izvještaj o radu

3.11 Obavještenje o načinu podnošenja i sadržini inicijative, odnosno informacije za ispitivanje povrede konkurencije pred Agencijom za zaštitu konkurencije

3.12 Obavještenje o zaštiti povjerljivih poslovnih podataka u postupku pred Agencijom za zaštitu konkurencije

3.13 Registar rizika Agencije za zaštitu konkurencije

3.14 Akcioni plan za donošenje seta internih pravila i procedura za uspostavljanje, sprovođenje i razvoj finansijskog upravljanja i kontrole u Agenciji za zaštitu konkurencije

3.15 Kadrovski plan

3.16 Pravilnik o kancelarijskom i arhivskom poslovanju Agencije za zaštitu konkurencije

3.17 Poslovnik o radu Savjeta Agencije za zaštitu Konkurencije

4. TRI SEGMENTA POLITIKE ZAŠTITE KONKURENCIJE

4.1 Zabranjeni sporazumi učesnika na tržištu

Implementacija

Zabranjeni sporazum - Ugovor o zajedničkom nastupanju

- „Montemedicom“ d.o.o. i „Urion“ d.o.o.

Postupak po tužbi na Rješenje Agencije kojim je utvrđeno postojanje 1 zabranjenog sporazuma pred Upravnim sudom Crne Gore je u toku.

- ***Zabranjeni sporazum – Odluka auto škola o novom cjenovniku obuke za sve kategorije vozila na relevantnom tržištu Opštine Nikšić***

U nastavku prekršajnog postupka, u vezi utvrđenog zabranjenog sporazuma na tržištu na tržištu pružanja usluga obuke za sve kategorije vozila od strane auto škola na teritoriji Opštine Nikšić, pred Sudom za prekršaje su okončana tri (3) postupka, dok su još četiri (4) postupka u toku.

- ***Pokrenuti postupci i nenajavljeni neposredni uvid***

Od strane Agencije za zaštitu konkurencije je u izvještajnom periodu pokrenut po službenoj dužnosti ispitni postupak u odnosu na privredne subjekte „Prokom“ doo Podgorica i „Denarius“ doo Budva, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazuma na relevantnom tržištu

pružanja usluga postprodajnih usluga, uslova garancije, servisne usluge, nabavke i prometa rezervnih djelova za motorna vozila na teritoriji Crne Gore.

Od strane Agencije je dana 25. jula 2019. godine izvršen nenajavljeni neposredni uvid u poslovnim prostorijama "Prokom" doo Podgorica. Postupak koji se po službenoj dužnosti vodi pred Agencijom u odnosu na "Prokom doo i "Denarius" doo je u toku.

Agencija je protiv društava „Prokom“ D.O.O. Podgorica i „Denarius“ D.O.O. Budva i odgovornih lica u navedenim pravnim licima, podnijela 2 (dva) zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje Podgorica. Postupci pred prekršajnim sudom su u toku.

➤ **Primjena člana 45 Zakona-mjere, uslovi i rokovi**

Od strane Agencije pokrenut je po službenoj dužnosti ispitni postupak u odnosu na privredni subjekat „Pin Montenegro“ d.o.o. sa registrovanim sjedištem na adresi Vranići bb, Podgorica, radi utvrđivanja postojanja zabranjenog sporazumana relevantnom tržištu prodaje elektronskih uređaja na teritoriji Crne Gore.

Agencija je dana 18. aprila 2019. godine u poslovnim prostorijama „Pin Montenegro“ d.o.o. Podgorica, izvršila nenejavaljeni neposredni uvid.

"Pin Montenegro" d.o.o. je Agenciji dostavio Predlog mjera, uslova i rokova u skladu sa čl 45 Zakona. Agencija utvrdila da su predložene mjere, uslovi i rokovi dovoljni za otklanjanje negativnih efekata i posljedica, te ponovnog uspostavljanja efikasne konkurencije na tržištu, pa je donijela Rješenje o prihvatanju mjera, uslova i rokova, i naložila Rješenjem sprovođenje mjera, kao i rokove za njihovo izvršenje, u skladu sa članom 45 Zakona. Shodno čl. 63 Zakona, postupak kontrole nad izvršenjem ovog rješenja je u toku. Agencija je podnijela Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka Sudu za prekršaje Podgorica, protiv privrednog subjekta "Pin Montenegro" d.o.o. Agencija je nakon donošenja Rješenja o prihvatanju mjera uslova i rokova iz čl. 45 Zakona, odustala od podnijetog zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka protiv ovog društva, koji se vodio pred Sudom za prekršaje Podgorica.

U toku 2019. godine, za sve prekršajne postupke ukupno je preostalo 6 (šest) prekršajnih postupaka koji se vode pred Sudovima za prekršaje Crne Gore i koji su u toku.

4.2 Zloupotreba dominantnog položaja učesnika na tržištu

Implementacija

- **Zloupotreba dominantnog položaja na tržištu lučkih usluga-akvatorijum Luke Kotor**

Postupak po tužbi na Rješenje Agencije koje je donijeto dana 02.10.2019. godine, kojim je utvrđeno postojanje 1 zloupotrebe dominantnog položaja pred Upravnim sudom Crne Gore je u toku.

4.3 Kontrola koncentracija

➤ Implementacija

U izvještajnom periodu, Agencija je po zahtjevima za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije odlučila u **šezdeset tri (63) predmeta**, dok je **petnaest (15)** predmeta prenijeto u 2020. godinu.

Od ukupno **63 riješene koncentracije**, **četiri (4)** se odnose na **zajedničko ulaganje**, dok se **pedeset devet (59)** odnose na **sticanje kontrole**.

Na teritoriji Crne Gore sprovedeno je **osam (8)** koncentracija, dok je ostalih **pedeset četiri (54)** eksteritorijalno.

Koncentracije između učesnika na tržištu, prema samom tipu nastajanja mogu biti: horizontalne, vertikalne i konglomeratske. **Horizontalne** koncentracije su one gdje učesnici u koncentraciji posluju u istoj grani djelatnosti, odnosno na istom nivou proizvodnog lanca ili lanca isporuke, odnosno između konkurenata. Prilikom ocjene ovakvih koncentracija treba imati u vidu tržišne udjele prije i nakon sprovođenja koncentracije učesnika na tržištu. Najčešće horizontalne koncentracije kod nas su u bankarskom sektoru i sektoru osiguranja.

Kod **vertikalnih koncentracija**, karakteristično je da su učesnici u koncentraciji oni koji posluju na različitim nivoima istog proizvodnog lanca ili lanca isporuke (npr. od sirovina do gotovih proizvoda za distribuciju). Jedan od primjera vertikalnih koncentracija je kod kablovskih operatera kroz kupovinu kanala koje isti dalje plasiraju potrošačima putem svoje kablovske mreže.

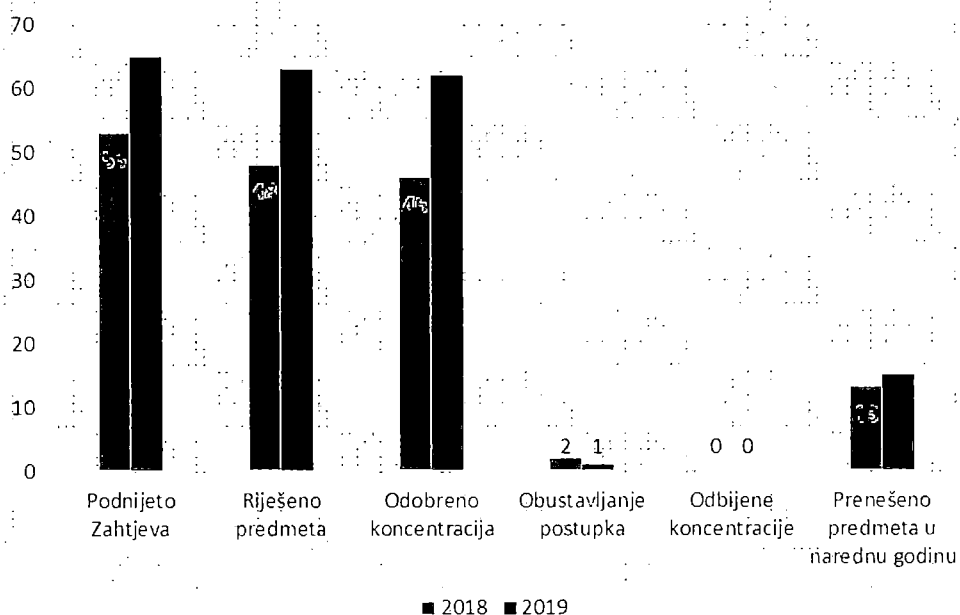
Konglomeratske koncentracije su kada učesnici u koncentraciji nisu direktni konkurentni niti posluju u povezanom lancu proizvodnje, odnosno na različitim relevantnim tržištima. To su koncentracije između kompanija koje nisu postojeći ili potencijalni konkurenti.

S tim u vezi, odobreno je **trideset šest (36) horizontalnih**, **dvije (2) vertikalne** i **dvadest četiri (24) konglomeratske koncentracije**. Kao i prošle godine, od ukupnog broja odobrenih koncentracija najviše se odnosilo na sektor telekomunikacija i medija, zatim slijedi bankarski sektor i osiguranje, te sektor energetike (naftnih derivata i gasa).

Tabela 3: Uporedni pregled- koncentracije u 2018. i u 2019.godini

Koncentracije	2018	2019	promjene u odnosu na prethodnu (2018) godinu izražene u %
Podnijeto Zahtjeva	53	65	22.64%
Riješeno predmeta	48	63	31.25%
Odobreno koncentracija	46	62	34.78%
Obustavljanje postupka	2	1	-50.00%
Odbijene koncentracije	0	0	
Prenešeno predmeta u narednu godinu	13	15	23.08%

Grafikon 1: Uporedni pregled- koncentracije u 2018. i u 2019.godini

Iz predhodnih tabela vidljivo je da je u 2019. godini bio povećan broj podnijetih zahtjeva za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracija za 22.64%, pa je samim tim veći i broj riješenih predmeta za 31.25%, u odnosu na 2018. godinu.

4.4 Odobrene koncentracije

4.4.1 Odobrene koncentracije u skraćenom postupku- član 56 stav 1 t.3 Zakona

Riješeno je trinaest (13) koncentracija u 2019. godini, a koje su prenijete iz 2018. godine, i to:

- »Daimler« AG i »Volkswagen« AG/»Mobility Trader Holding« GmbH
- »Mtel« a.d. Banja Luka/»Blicnet« d.o.o.
- »Generali CEE Holding« B.V./»Union Investement Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych« S.A.
- »LG Electronics« Inc i »Lufthansa Technik AG«/JV
- »KKR & Co. Inc"/ »Magnet Marelli« S.p.A.
- »Savana Commercial retail« d.o.o.–Podgorica/ nepokretnost Društva sa ograničenom odgovornošću »Proinvest« – Podgorica
- »Seta Montenegro« i »Holdco East«/»Heta Asset Resolution« i »Heta« d.o.o.
- »Banca Generali« S.p.A i »Saxo bank« AS/JV (»BG Saxo Societa' Di Intermediazione Mobiliare« S.P.A.)
- »INA - CRNAGORA« D.O.O./ nad dijelom imovine »Pavgord CG«
- »TRIGLAVSkladi« društba za upravljanje d.d./»ALTA Skladi« društba za upravljanje d.d.
- »Telekom Srbija« AD/»Kopernikus Technology« doo
- »Serbia Broadband – Srpske kablovske mreže« d.o.o./ »NetLogic« doo,
- »Telekom Srbija« AD/»Avcom« doo.

Preostalih četrdeset devet (49) koncentracija riješeno je po zahtjevima u istoj 2019. godini, i to:

- »Jugopetrol« akcionarsko društvo za istraživanje, eksploataciju i promet nafte i naftnih derivata-Podgorica /»Bisernica« AD Rožaje
- »Crnogorska komercijalna banka« AD Podgorica/»Societe Generale Banka Montenegro« AD Podgorica
- »OTP Bank NYRT« Mađarska /»Societe Generale Banka Srbija« AD Beograd
- »Coca-Cola Hellenic Bottling Company-Srbija«, Industrija bezalkoholnih pića d.o.o. Beograd /Koncern za proizvodnju i promet konditorskih proizvoda »BAMBI« a.d. Požarevac

- Društvo sa ograničenom odgovornošću za poljoprivrednu proizvodnju, trgovinu i usluge »AGROUNIJA«, Indija, /»BD Agro« AD Dobanovci
- EB Erste Bank Internationale Beteiligungen« GmbH/»WG PROJEKTIRANJE« investiranje in inženjering d.o.o.,
- »Pozavarovalnica Sava« d.d./»KBM-INFOND«
- »Telekom Srbija« AD/Društvo za inženjering, trgovinu i usluge »Masko« doo
- »OTP Bank NYRT«/»Banca Comercială Mobiasbancă - Groupe Société Générale S.A.
- »Wanzl Beteiligungsgesellschaft mit beschränkter Haftung«, zajedno sa g. Tomažom Smehom i g. Aleksandrom Lazićem /»Smeh« GmbH
- »Steiermärkische Bank und Sparkassen« AG/»Ohridska Banka« AD Skopje
- »Telekom Srbija« AD/Društvo za inženjering, trgovinu i usluge »Radijus Vektor« doo
- »Mtel« AD Banja Luka /»Elta Kabel« doo Doboj
- »Hotel Palace Portorož« doo/»Aerodrom Portorož« doo
- »Karlovarské minerální vody« a.s.- »KMV BEV MANGO« DOO/»Privredno društvo za eksploataciju mineralne vode i proizvodnju pića KNJAZ MILOŠ« AD Arandelovac
- »Generali CEE Holding« B.V./»ERGO Életbiztosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság« i »ERGO Versicherung Aktiengesellschaft Magyarországi Fióktelepe«
- »The Boeing Company«/»Embraer« S.A./»EB Defense, LLC« (JV)
- »BIMAL Invest« d.o.o. Beograd/»NOVO SUNCE« d.o.o., Sombor
- »Payten« doo za inženjering, konsalting i druge slične djelatnosti/»B services«
- »Telekom Srbija« AD, /»BPP ING« DOO
- »Volkswagen Financial Services« AG/»LogPay Financial Services« GmbH
- »MOL Germany« GmbH /»Aurora Kunststoffe« GmbH, »Aurora Kunststoffe Walldürn« GmbH, i »Aurora Kunststoffe VS« GmbH
- »SA SOGECLAIR« i »SAS AddUp«/ JV
- »OTP Bank NYRT« AD/»SKB Banka« d.d.
- »Metso« Oyj/»McCloskey« International Limited
- »Volkswagen Finance Luxembourg« S.A., »Mobileye Vision Technologies« Ltd., i »Champion Motors« Ltd., /JV
- »GO4YU« doo/»LINK2YU« Network GmbH
- »Pošta Slovenije« d.o.o./»Intereuropa«, Globalni logistični servis, delniška družba
- Preduzeća za trgovinu i usluge »Roaming Electronics« d.o.o., Beograd/Poslovanje »WinWin grupe«

- »Outotec Oyj«/»Metso Oyj«
- »Ermaged Limited«, »Mormont Limited« i »Wirfil Limited« (dio MK Grupa)/»HETA Asset Resolution, društvo za financiranje« d.o.o., »TCK, društvo za upravljanje« d.o.o., i »TCV, društvo za upravljanje« d.o.o. (dio Heta Grupe)
- »Telemach širokopasovne komunikacije« d.o.o./»SKYLINE KABEL telekomunikacijske storitve« d.o.o.
- »Telemach širokopasovne komunikacije« d.o.o./»EVJ ELEKTROPROM trgovina, proizvodnja, instalacije« d.o.o.
- »United Media« S.à.r.l./»I.R.V. Investicije, Razvoj, in Vodenje«, d.o.o.
- »Telekom Srbija« AD/»Telemark system« doo
- »Slovenia Broadband«S.a.r.l. /»Tele 2« d.o.o.
- »Assicurazioni Generali« S.p.A./»Seguradoras Unidas« S.A., i »Calm Eagle Portugal, Sociedade Unipessoal«, Lda.
- Fortenova Group TopCo« B.V./»Agrolaguna« d.d.
- »FGSZ« Zrt./»Magyar Gáz Tranzit« Zrt,
- »Mtel« AD Banja Luka /»Financ« doo Banja Luka
- »Telekom Srbija« AD /»Exe Net« doo
- »HD-WIN« d.o.o./»MYD Sports« S.A
- »MK Group« d.o.o./»Victoria Group« A.D.,
- »Telekom Srbija« AD/»Preduzeće Sat Tv Meteor« d.o.o
- »Telemach širokopasovne komunikacije« d.o.o./ „FMC, Sistemski Integrator“ d.o.o
- »United Link« d.o.o./»Tako Lako Shop« d.o.o. Dobanovci
- »Fortenova Grupa« DD/»Poslovni sistemi Mercator« DD
- Telemach« d.o.o. /„TRION TEL“ d.o.o.
- »Hyundai Motor Company«/»Kia Motors Corporation«/»Ford Motor Company«/»Bayerische Motoren Werke Aktiengesellschaft« /»Daimler« AG/»Dr. Ing. h.c. F. Porsche Aktiengesellschaft«/»Ionity Holding GmbH & Co. KG«.

• *Rješenja o obustavi*

Obustavljen je postupak pokrenut po Zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, podnijetog od strane podnosioca zahtjeva privrednog subjekta »**Serbia Broadband-Srpske kablovske mreže**« d.o.o., Beograd, Republika Srbija, jer je podnosilac zahtjeva odustao od zahtjeva.

• *Predmeti prenijeti u 2020. godinu*

Petnaest (15) predmeta u kojima je zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije podnijen u 2019. godini, obrađeni su i riješeni u 2020.godini, i to:

- »Generali Osiguranje« d.d./dijelom imovine »Izvor osiguranje« d.d.
- »Telekom Srbija« AD/»Polaris Media« doo
- »United Group Bulgaria« EOOD/»Viva Telecom Bulgaria« OOD
- »Mol Crossroads« B.V./»Chevron Khazar Limited«
- »Porsche InformatikGesellschaft« m.b.H/»DASOF trgovsko in storitveno podjetje« d.o.o.,
- »Serbia Broadband-Srpske Kablovske mreže« d.o.o. Beograd/Pantic Electronic Cable Television «doo
- »Generali Real Estate« S.p.A. i Apleona Real Estate« GmbH/»Sansa Beteiligungsverwaltungs« GmbH
- »Pozavarovalnica Sava« d.d. i Triglav - ZTSR/»CARDIAL specialistična ambulantna dejavnost« d.o.o.
- »Tv Bidco« B.V./»Central European Media Enterprises«, Ltd
- »Telekom Srbija« AD -»Telemark System« doo/»Charlie Plus Net« doo
- »Telekom Srbija« AD-»Telemark System« doo /»Charlie Plus« doo
- »VION Move« GmbH i »NWT-CT« GmbH /»NWT« GmbH i »CT« GmbH
- »Dr.Ing.h.c.F.Porsche« Aktiengesellschaft/»Münchener Rückversicherungs - Gesellschaft «Aktiengesellschaft in München.

• **Obustavljen zahtjev u 2020.godini iz 2019.godine**

Obustavljen postupak pokrenut po Zahtjevu za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije, podniet od strane podnosioca zahtjeva privrednog subjekta »H.I.G. Europe Capital Partners II«, L.P, Grand Cayman, Kajmanska ostrva, jer je podnosilac zahtjeva odustao od zahtjeva.

• **Rješenje o odbijenom zahtjevu u 2020.godini iz 2019.godine**

Odbija se zahtjev za izdavanje odobrenja za sprovođenje koncentracije u cilju stvaranja društva zajedničkog ulaganja »Argo AI« LLC, Pittsburg, SAD, od strane privrednih subjekata »Ford AI Holdings« LLC, Dearborn, Michigan, SAD i »Volkswagen Group of America Investments« LLC, Herndon, SAD. Zahtjev je odbijen zbog nepostojanja obaveze podnošenja zahtjeva koncentracije, odnosno neispunjenosti uslova propisanih članom 16, a u vezi sa članom 50 Zakona o zaštiti konkurencije.

4.5 Pojedinačna izuzeća sporazuma od zabrane

➤ **Implementacija**

U izvještajnom periodu, po zahtjevu stranaka, pokrenut je i riješen **jedan (1) postupak po zahtjevu za pojedinačno izuzeće sporazuma od zabrane.**

5. AKTIVNOSTI AGENCIJE VAN POKRENUTIH POSTUPAKA

➤ Inicijative

Agencija je po podnijetim inicijativama za ispitivanje povrede konkurencije od strane učesnika na tržištu i drugih lica, kao i saznanja iz sredstava javnog informisanja u postupku vršila ispitivanja pojedinih tržišta, radi eventualne sumnje za utvrđivanje postojanja akata ili radnji kojim se vrši povreda konkurencije na tržištu. U toku 2019. godine Agencija je riješila 13 (trinaest) inicijativa za ispitivanje povrede konkurencije na određenim tržištima, i to:

1. *CRNOGORSKI TELEKOM A.D., Podgorica* podnio je Agenciji, Inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije u vezi sa postupanjem Društva za telekomunikacije „MTEL“ DOO Podgorica.
2. *Društvo sa ograničenom odgovornošću TELEMACH Podgorica*, podnio je Agenciji, Inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije protiv privrednih subjekata, Preduzeća za telekomunikacije „Telekom Srbija“ akcionarsko društvo (Telekom Srbija), odnosno Javne medijske ustanove Radio - televizija Srbija (RTS).
3. Agenciji za zaštitu konkurencije, dostavljena je inicijativa za ispitivanje povrede konkurencije od strane *Bojat Radmile*. protiv Društva sa ograničenom odgovornošću "VODOVOD I KANALIZACIJA" Kotor.
4. Od strane *Zdravstvene ustanove - Apoteka „Herbora“ Bečići - Budva*, podnijeta je Inicijativa za ispitivanje povrede konkurencije protiv "MEDITERAN REKLAME" Budva,
5. Agenciji za zaštitu konkurencije dostavljena je Inicijativa za utvrđivanje povrede konkurencije od strane GRUPE BIRAČA „GRADANSKA AKCIJA“, protiv Javnog preduzeća za upravljanje morskim dobrom Crne Gore.
6. Agenciji za zaštitu konkurencije dostavljena je Inicijativa za utvrđivanje povrede konkurencije, od strane *Mont Master Group d.o.o.*, za pokretanje postupka ispitivanja povrede konkurencije protiv privrednog subjekta Goodwill Corporation.
7. Agenciji za zaštitu konkurencije dostavljena je Inicijativa za utvrđivanje povrede konkurencije od strane *Morić Jovana, Boka Adriatic Ltd.*, koji je istu podnio u ime 7 (sedam) vlasnika turističkih čamaca registrovanih u privredne svrhe, za pokretanje postupka ispitivanja povrede konkurencije protiv privrednog subjekta „Luka Kotor“ akcionarsko društvo za usluge u međunarodnom pomorskom saobraćaju – Kotor.
8. Agenciji za zaštitu konkurencije od strane *Žitoprodukt doo Pljevlja*, podnešena je Inicijativa za ispitivanje povrede konkurencije, protiv Društva sa ograničenom odgovornošću Čistoća Pljevlja.
9. Društvo za telekomunikacije *Mtel d.o.o.* podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije, u vezi sa postupanjem preduzeća *Telemach d.o.o.*, Podgorica, i sa njim povezanim društvima.
10. Društvo za telekomunikacije *Mtel d.o.o.* podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije, u vezi sa postupanjem preduzeća za informisanje i marketing *Nova M d.o.o.*, Podgorica

11. Crnogorski Telekom A.D, podnio je Agenciji za zaštitu konkurencije Inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije, u vezi sa postupanjem preduzeća za informisanje i marketing „Nova M“ d.o.o., Podgorica,
12. Agenciji za zastitu konkurencije, od strane anonimnog podnosioca, podnijeta je Inicijativa, protiv Societe Generale Montenegro banke, Erste banke, NLB Montenegro i Addiko banke.
13. Demetra Tours doo podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Inicijativu za ispitivanje povrede konkurencije, na tržištu javnih nabavki protiv Centralne banka Crne Gore kao naručioca i Ayli Planet d.o.o., kao izabranog ponuđača.

6. ANALIZE

Agencija je u toku 2019.godine, kroz postupke analiza određenih tržišta, i to: *Tržišta prodaje elektronskih uređaja na teritoriji Crne Gore i Tržišta postprodajnih usluga, obuhvatajući garanciju, servisne usluge, promet i korišćenje rezervnih djelova za motorna vozila*, uočila određene nepravilnosti, te su pokrenuta po službenoj dužnosti dva (2) ispitna postupka, i izvršena dva (2) neposredna nenajavljena uvida.²

Imajući u vidu predmetne aktivnosti tokom izvještajnog perioda, ukazujemo da je Agencija sprovodila analize na sledećim tržištima:

- *Postprodajnih usluga, obuhvatajući garanciju, servisne usluge, promet i korišćenje rezervnih djelova za motorna vozila;*
- *Prodaje elektronskih uređaja na teritoriji Crne Gore;*
- *Komunalnih usluga na teritoriji Crne Gore - odvoz i deponovanje komunalnog otpada na teritoriji opštine Pljevlja;*
- *Bankaskih usluga - kredita gotovinski (nenamjenski).*

² Opširnije u dijelu pod naslovom Pokrenuti postupci i nenajavljeni neposredni uvid i Primjena člana 45 Zakona-mjere, uslovi i rokovi

7. KAZNENA POLITIKA ZA POVREDE ZAKONA

U toku izvještajnog perioda od strane Agencije nije bilo izrečenih periodičnih kazni što je rezultat saradnje učesnika na tržištu sa Agencijom u postupku prikupljanja informacija, podataka i dokumentacije, koji se odražava na izostanak izricanja procesnih penala sa nivoa Agencije, u toku 2019. godine.

Tabela 4: Pregled izdatih prekršajnih naloga za 2019. godinu

R. b. r.	Broj predmeta	Naziv/Ime prekršioca	Broj prekršajnog naloga	Datum slanja	Datum prijema	Plaćeno dana	Nije plaćeno pokrenut postupak za sudsko odlučivanje	Naplaćen o u €	Postupak pokrenut na osnovu
1	04-UIP-31/17-19	(GO4YU) - M:tel d.o.o., Bul.Sv.Petra Cetinjskog, br.143	0000804182	17.09.19	20.09.19.	04.10.19		4.000	Čl.52 i Čl.68 Zakona
	04-UIP-31/18-19	(GO4YU) - Izvršni direktor Vladimir Lučić,	0000804174	17.09.19	20.09.19.	04.10.19		1.000	Čl.52 i Čl.68 Zakona
2	04-UIP-9/15-19	(Hotel PORTOROŽ) Izvršni direktor Mitar Jokić	0000804166	10.09.19	08.10.19.	07.10.19		1.000	Čl.52 i Čl.68 Zakona
	04-UIP-9/16-19	(Hotel PORTOROŽ) Nikšićkimlin AD, Hercegovački put, br.5., Nikšić Ili Bivšimlin "Jastreb", Spuž bb.	0000804158	10.09.19		19.09.19		4.000	Čl.52 i Čl.68 Zakona
3	04-723/1	(JM OSKAR) - Izvršni direktor M:tel-a Vladimir Lučić,	0020835995	18.10.19	21.10.19.		da		Čl.52 i Čl.68 Zakona
	04-723/2	(JM OSKAR) - M:tel d.o.o., Bul.Sv.Petra Cetinjskog, br.143, Podgorica	0020836009	18.10.19	21.10.19.		da		Čl.52 i Čl.68 Zakona
4	04-724/1	(LIMES) - Izvršni direktor Vladimir Lučić,	0000804190	18.10.19	21.10.19.		da		Čl.52 i Čl.68 Zakona
	04-724/2	(LIMES) - M:tel d.o.o., Bul.Sv.Petra Cetinjskog, br.143, Podgorica	0000804202	18.10.19	21.10.19.		da		Čl.52 i Čl.68 Zakona
5	04-PUI-19/16-19	(»Aisle Dutch TopCo« B.V.- novo ime »Fortenova Group TopCo« B.V.) – "LEDO" d.o.o. Lješnje bb, Podgorica, Crna Gora	0020836017	15.11.19	18.11.19.		da		Čl.52 i Čl.68 Zakona
	04-PUI-19/17-19	Izvršni direktor Miomir Marković	0020836025	15.11.19	18.11.19.		da		Čl.52 i Čl.68 Zakona

Agencija je postupajući po službenoj dužnosti shodno članu 52 stav 2 i 3 Zakona, utvrdila da učesnici nijesu u zakonskom roku prijavili sprovođenje koncentracije, te je Agencija u 5 (pet) postupaka primijenila odredbe člana 68 Zakona i izrekla novčane kazne pravnim licima u iznosu od po 4.000,00€ (četiri hiljade eura), kao i odgovornim licima u tim pravnim licima u iznosu od po 1.000,00€ (hiljad eura). Od navedenog broja izrečenih novčanih kazni, 2 (dva) pravna lica i odgovorna lica u tim pravnim licima su izvršila uplatu izrečene

novčane kazne, dok 3 (tri) preostala pravna lica i odgovorna lica u tim pravnim licima, nijesu platila izrečene novčane kazne, već je pokrenut postupak za sudsko odlučivanje.

Tabela br.5: Pregled zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka za predmete u toku 2019.godinu

R/B	Broj predmeta	Postupak pred AZK	Podniji zahtjev sudu	Odluka suda za prekršaje	Određena kazna	Podnijet zahtjev tužilaštvu	Kontrolni zahtjev podnesen sudu	Napomena
1	Br.02-UIP-8/1-18 "Auto škola" "Filip"		15.10.2018.	Sud za prekršaje u Podgorici Odjeljen je Nikšić 30.03.2018. godine Auto škola "Filip"	PP 785/18-31 donijeto je Rješenje kojim se okrivljeni oglašavaju krivim. Na rješenje Suda za prekršaje stranka podnijela žalbu Višem sudu za prekršaje Crne Gore. Višesud usvojio žalbu. U ponovnom postupku kazna ublažena	Auto škola "Filip" kažnjena je novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 eura i odgovorno lice u pravnom licu 500,00 eura Auto škola "Filip" u ponovnom postupku kažnjena je novčanom kaznom u iznosu od 500,00 eura i odgovorno lice u pravnom licu 200,00 eura		
2	Br. 02-UIP-8/1-18 "Auto škola" Gold		15.10.2018.	Sud za prekršaje u Podgorici Odjeljen je Nikšić 30.03.2018. godine auto škola "Gold"				
R/B	Broj predmeta	Postupak pred AZK	Podniji zahtjev sudu	Odluka suda za prekršaje	Određena kazna	Podnijet zahtjev tužilaštvu	Kontrolni zahtjev podnesen sudu	Napomena
3	Br. 02-UIP-8/1-18 "Auto škola" "Kilkas"		15.10.2018.	Sud za prekršaje u Podgorici Odjeljen je Nikšić 30.03.2018. godine auto škola "Kilkas"	PP.br.788/18-31 od 09.10.2019 .god.kojim se okrivljeni Auto škola "Kilkas" i odgovorno lice Kilibarda Borivoje oglašavaju krivim	Auto škola "Kilkas" kažnjena novčanom kaznom od 500,00 eura, a odgovorno lice novčanom kaznom u iznosu od 200,00 eura (PP.br.788/18-31 od 09.10.2019)		

4	Br. 02-UIP-8/1-18 "Auto škola" "Lucky driver"		15.10. 2018.	Sud za prekršaje u Podgorici. Odjeljenje Nikšić. 30.03.2018. godine auto škola "Lucky driver"					
5	Br. 02-UIP-8/1-18 "Auto škola" "Tadić"		15.10. 2018.	Sud za prekršaje u Podgorici. Odjeljenje Nikšić. 30.03.2018. godine auto škola "Tadić"					
6	Br. 02-UIP-8/1-18 "Auto škola" "Zarubica Company"		15.10. 2018.	Sud za prekršaje u Podgorici. Odjeljenje Nikšić. 30.03.2018. godine auto škola "Zarubica Company". Na rješenje Suda za prekršaje stranka podnijela žalbu. Više sudu za prekršaje Crne Gore. Viši sudu usvojio žalbu. U ponovnom postupku okrivljeni određena istovjetna kazna.	PP 789/18-31 donijeto je Rješenje kojim se okrivljeni oglašavaju u krivim. Auto škola "Zarubica Company" kažnjena je novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 eura i odgovorno lice u pravnom licu 500,00 eura. Sud u ponovnom postupku ispravio procesne greške i odredio istovjetnu kaznu Auto škola "Zarubica Company" kažnjena novčanom kaznom u iznosu od 1.000,00 eura i odgovorno lice u pravnom licu 500,00 eura.				
R/B	Broj predmeta	Postupak pred AZK	Podniet zahtjev sudu	Odluka suda za prekršaje	Određena kazna	Podniet zahtjev tužilaštvu	Kontrolni zahtjev podnesen sudu	Napomena	
7	Br. 02-UIP-8/1-18 "Auto škola" "Zeleni signal"		15.10. 2018.	Sud za prekršaje u Podgorici. Odjeljenje Nikšić. 30.03.2018. godine auto škola					

				"Zeleni signal"					
8	04-UIP- 56/1-19 24.07.2019.god "Prokom" doo		24.07-2019.g	Sud za prekršaje u Podgorici 23.09.2019.godine					
9	04-UIP- 56/1-19 24.07.2019.god "Denarius " doo		24.07-2019.g	Sud za prekršaje u Podgorici 23.09.2019.godine					
10	04-UIP-36/1-19 "Pin Montenegro" doo		17.04.2019. god Stranka podnijela prijedlog za primjenu čl.45 Zakona	Sud za prekršaje u Podgorici 13.06.2019.godine					Agencija odustala od zahtjeva za vođenje prekršajnog postupka, jer je donijeto rješenje o prihvatanju mjera uslova i rokova iz čl.45 zakona

8. SLOBODAN PRISTUP INFORMACIJAMA

U 2019. godini je primljeno **8 (osam)** zahtjeva za slobodan pristup informacijama, kako slijedi:

- **5(pet)** zahtjeva - Mreža za afirmaciju nevladinog sektora - MANS- gdje su 4 zahtjeva usvojena i 1 zahtjev koji je od strane Agencije djelimično usvojen, i koji je po izjavljenoj žalbi u postupku pred Agencijom za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama.
- **2(dva)** zahtjeva - Akcija za socijalnu pravdu - od kojih je 1 djelimično usvojen i 1 odbijen.
- **1(jedan)** zahtjev - Savez slijepih Crne Gore - usvojen.

9. MIŠLJENJA

Shodno odredbama čl. 19 stav 2 tačka 16 i 21 Zakona, Agencija je izdala ukupno 12 (dvanaest) mišljenja, od čega je 6 (šest) mišljenja iz oblasti zaštite konkurencije, izdato na zahtjev državnih organa uprave i sektorskih regulatora, dok je 6 (šest) mišljenja izdato na zahtjev učesnika na tržištu.

10. COMPETITION ADVOCACY (ŠIRENJE SVIJESTI)

Agencija je po osnovu podnijetih inicijativa, u toku 2019. godine uputila pet (5) **Competition Advocacy obavještenja**, u cilju davanja sugestija kako bi se na predmetnim tržištima omogućilo stvaranje efikasne konkurencije i u konačnom omogućio svim učesnicima ravnopravan položaj, i to: na tržištu pružanja usluga transfera putnika tender čamcima na relaciji plovni objekat – operativna obala i obratno - Ministarstvu saobraćaja i pomorstva i Lučkoj upravi, zatim na tržištu zakupa javnih kupališta - Opštini Budva, Javnom preduzeću za upravljanje morskim dobrom, Ministarstvu održivog razvoja i turizma.

11. MEĐUNARODNA SARADNJA

➤ Multilateralna saradnja

ICN - Međunarodna mreža tijela za zaštitu konkurencije

Agencija je članica **ICN** - International Competition Network od 2007. Saradnja u okviru ove mreže nastavila se i tokom 2019. godine.

RCC:OECD-GVH

Agencija je aktivna u projektima **Regionalnog centra za konkurenciju u Budimpešti(RCC)**, koji predstavlja partnerski projekat Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj(OECD-a) i mađarskog tijela za zaštitu konkurencije (GVH), s ciljem pružanja pomoći u jačanju kapaciteta i sprovođenju politike zaštite konkurencije u regionima istočne, jugoistočne i centralne Evrope, kroz organizovanje radionica za predstavnike tijela za zaštitu konkurencije:

- Pravni lijekovi i obaveze u slučaju konkurencije"
- Vertikalna ograničenja prodaje i e-trgovine",
- Sprovođenje tržišnog takmičenja i zagovaranje u farmaceutskom sektoru,
- Pravila tržišnog takmičenja u energetsom sektoru,

Evropska Energetska Zajednica (EEZ)

Agencija je potpisnica Ugovora o osnivanju EEZ mreže, zaključenog između tijela za zaštitu konkurencije regiona i *Sekretarijata Evropske Energetske Zajednice*, 23.11.2012.godine, u Beču.

Agencija je tokom izvještajnog perioda redovno popunjavala upitnike EEZ i dostavljala odgovore na iste Sekretarijatu EEZ.

Službenici agencije, jedan iz oblasti konkurencije i jedan iz oblasti državne pomoći, su članovi radne grupe vezane za Izmjene Ugovora energetske zajednice, za član 18 (konkurencija i državna pomoć). Navedene izmjene inicirala je Energetska zajednica, s toga je konstantna saradnja sa Energetskom zajednicom, pogotovo oko oblasti državne pomoći. Agenciji su od

strane EEZ dostavljena pitanja u vezi sa zakonodavstvom, koji su to predmeti iz oblasti energetike bili i da li su se radile analize iz energetskog sektora iz oblasti konkurencije.

Nadzor saobraćaja jugoistočne Evrope (SEETO)

Agencija za zaštitu konkurencije učestvuje u radu *Radne grupe za željeznički intermodalni transport*, u okviru **SEETO** - Nadzor saobraćaja jugoistočne Evrope, regionalne organizacije transporta, osnovane *Memorandumom o razumijevanju za razvoj Osnovne regionalne transportne mreže*, potpisanim dana, 11.06.2004. od strane Vlade sljedećih država: Crne Gore, Albanije, Bosne i Hercegovine, Sjeverne Makedonije, Srbije, Misije UN-a na Kosovu kao i Evropske komisije.

UNCTAD - Diskusiona grupa za međunarodnu saradnju

Agencija je, na dobrovoljnoj osnovi, članica Diskusione grupe za međunarodnu saradnju (*Discussion Group on International Cooperation*) UNCTAD-a (Konferencije UN za trgovinu i razvoj), koja broji preko 30 članova, uključujući organe za zaštitu konkurencije, međunarodne organizacije i razvojne partnere, koji su geografski zastupljeni u različitim regionima i podregionima širom svijeta.

Agenciji je zbog potreba UNCTAD-a, da pripremi izvještaje i studije kao pozadinsku dokumentaciju za Osmu revizorsku konferenciju o temama koje uključuju „Implementaciju skupa Ujedinjenih nacija o Načelima i pravilima konkurencije“, upućen upitnik na koji je Agencija odgovorila 28.11.2019.godine, čime se nastavilo aktivno učešće u Diskusionalnoj grupi.

Bilateralna saradnja

Na polju bilateralne saradnje, Agencija je nastavila uspješnu saradnju sa tijelima za zaštitu konkurencije iz regiona, kao i iz zemalja članica EU. Saradnja je ostvarena i na bilateralnoj osnovi, sa tijelima za zaštitu konkurencije Savezne Republike Njemačke - Saveznim Zavodom za Kartele pri Saveznom Ministarstvu ekonomije i energetike SR Njemačke. Bilateralna je ostvarena potpisivanjem Zajedničke deklaracija o namjerama u Podgorici dana, 22. oktobra 2019. godine, a potpisali su je savezni ministar za ekonomiju i energetiku Savezne Republike Njemačke g. Peter Altmaier i za Ministarstvo ekonomije, potpredsjednik Vlade Crne Gore Milutin Simović.

Sporazume o međusobnom razumijevanju i saradnji Agencija za zaštitu konkurencije je potpisala u toku 2019. godine:

1. u Sarajevu je dana, 24.10.2019.godine, Memorandum o međusobnom razumijevanju i saradnji na području zaštite konkurencije između Agencije za zaštitu konkurencije i Konkurencijskog vijeća Bosne i Hercegovine,
2. u Skoplju, Sjeverna Makedonija, je dana, 02.12.2019., Sporazum o međusobnoj saradnji i razumijevanju između Agencije za zaštitu konkurencije i Komisije za zaštitu konkurencije čime su nastavljene aktivnosti Agencije za zaštitu konkurencije na uspostavljanju saradnje sa institucijama zemalja u okruženju.

Agencija nastavlja saradnju sa naučnim institucijama potpisujući memorandum o saradnji sa:

1. Ekonomskim fakultetom iz Podgorice dana, 11.04.2019 godine,
2. Fakultetom za državne i evropske studije dana, 09.05.2019 godine.

Agencija će i ubuduće nastojati da nastavi širenje saradnje sa naučnim institucijama čime će se doprinijeti jačanju administrativnih kapaciteta Agencije.

Ostalo / Upitnici

Agencija aktivno učestvuje u radu međunarodnih platformi i organizacija i kada je u pitanju dostavljanje relevantnih informacija, te je u izvještajnom periodu popunjavala upitnike za potrebe izrade **Handbook of Competition Enforcement Agencies** - Priručnika o tijelima za zaštitu konkurencije (iz cijelog svijeta) za 2019.godinu i **Handbook of Competition Economics** – Priručnika za ekonomiju u konkurenciji za 2019.godinu, *Global Competition Review-a* (GCR-a), koji predstavlja vodeći svjetski časopis iz oblasti konkurencije, kao i upitnike za potrebe projekata UNCTAD-a, OECD-a i CEFTA-e.

Obuke

Predstavnik Agencije boravio je, kao korisnik programa Japanske agencije za međunarodnu saradnju (Japan International Cooperation Agency-JICA) i Komisije za zaštitu konkurencije Japana (Japan Fair Trade Commission – JFTC), na stručnom usavršavanju u Japanu. Učešće predstavnika Agencije na seminaru u Tokiju predstavlja nastavak uspješne saradnje Komisije i japanskog tijela za zaštitu konkurencije. Ovo je četvrta godina zaredom da zaposleni Agencije pohađaju JICA seminar.

STO - Pregled trgovinskih politika

Rješenjem u skladu sa Zaključkom Vlade CG iz 2017.godine, Agencija je članica **Radne grupe za sprovođenje procesa pregleda trgovinskih politika, praćenje i implementaciju pravne tekovine STO i obaveza preuzetih članstvom u STO.**

CEFTA Sekretarijat je, u saradnji sa Svjetskom trgovinskom organizacijom (STO), Svjetskom bankom (SB) i OECD-om, pripremio Upitnik sa ciljem identifikacije barijera u trgovini uslugama, odnosno mjerama koje ograničavaju inostrane pružaoce usluga da obavljaju djelatnosti u Crnoj Gori.

Upitnik je obuhvatao sljedeće sektore usluga:

- finansije (komercijalno bankarstvo, osiguranje života, neživotno osiguranje i reosiguranje),
- telekomunikacije (fiksne, mobilne i internet),
- distribucija (maloprodaja i veleprodaja),
- kompjuterske usluge,
- usluge u građevinarstvu,

- zdravstvene usluge,
- turizam (usluge u hotelima, turističke agencije i tour operatorie i turističke vodiče),
- saobraćaj (vazdušni, pomorski, drumski i željeznički) i
- profesionalne usluge.(revizija, arhitektura, inženjerstvo i pravne usluge).

Ovaj Upitnik je od posebnog značaja iz razloga što će se informacije naći na web portalu STO i CEFTA-e i promovisati poslovnoj zajednici u svim CEFTA stranama. Takođe, imajući u vidu da će se naći na sajtu STO, ujedno znači i dostupnost svim STO članicama kojih trenutno ima 164, kao i svim međunarodnim organizacijama, pa je tim više ova aktivnost od posebnog značaja.

➤ **POMOĆ I PODRŠKA AGENCIJI PROCESU PRISTUPANJA EU MONITORING EU**

Agencija ima intenzivnu saradnju sa Delegacijom Evropske unije u Crnoj Gori, kroz redovno dostavljanje izvještaja o aktivnostima u pogledu zakonodavnog napretka, implementacije, administrativnih kapaciteta, međunarodne saradnje, te ostalih aktivnosti.

U cilju daljih aktivnosti na ovom planu, u junu 2019. godine u Podgorici održan je *Sastanak Pododbora za unutrašnje tržište i konkurenciju* i istom su prisustvovali predstavnici Agencije, gdje su izvijestili predstavnike Evropske komisije o realizovanim aktivnostima u dijelu nadležnosti Agencije, u periodu od prethodnog sastanka Pododbora koji je održan u Briselu 2018. godine.

Na podboru je naglašeno da je Ministarstvo ekonomije u stalnoj komunikaciji sa institucijama koje vode upravne postupke, kako bi pronašlo najbolje rješenje za izricanje prekršajnih kazni od strane Agencije. Uvođenje politike novčane kazne u nadležnost Agencije, tj. izricanje novčanih kazni direktno od Agencije, takođe bi zahtijevalo promjenu sistemskih zakona, naime Zakona o prekršajima i Zakona o upravnom postupku. Što se tiče usklađivanja sa Direktivom o naknadi štete u postupcima koji se vode pred Agencijom za zaštitu konkurencije, navedeno da je to planirano za četvrti kvartal 2020.godine, kada će biti uvedena novčana nadoknada vezana za konkurenciju. Takođe će se razmotriti uvođenje administrativno-kaznene mjere koju bi implementirala Agencija za zaštitu konkurencije.

• **PROJEKTI POMOĆI EVROPSKE UNIJE**

- EUIF (Instrument za evropsku integraciju) akcija "Jačanje institucionalnih i tehničkih kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije"-
Twinning Light Projekat
- EUIF(Instrument za evropsku integraciju) akcija „Podrška u jačanju istražnih kapaciteta Agencije za zaštitu konkurencije u sprovođenju nenajavljenih inspekcija na licu mjesta“
- EBRD – tehnička saradnja: „Projekat jačanja kapaciteta za Agenciju za zaštitu konkurencije“

- Program Ujedinjenih nacija za razvoj (United Nations Development-UNDP) „Jačanje kapaciteta za ubrzanje procesa pregovora sa Evropskom unijom“
- IPA 2014 Instrument za pretpristupnu podršku za godišnji akcioni plan za 2014. godinu (CAP 2014) - „Unaprijeđenje i jačanje institucionalnog i pravnog okvira u oblasti državne pomoći i javnih nabavki“

12. DRŽAVNA POMOĆ

UVOD

➤ Zakonodavni okvir

Zakonom o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore" br. 12/18 u daljem tekstu: „Zakon“) i Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti konkurencije ("Sl. list Crne Gore", br. 44/12 i 13/18, utvrđen je institucionalni okvir tijela nadležnog za kontrolu državne pomoći. U skladu sa Zakonom i Statutom Agencije, ovlašćenja Agencije i Savjeta definisana su kako slijedi: vrši kontrolu usklađenosti državne pomoći sa zakonom kojim se uređuje državna pomoć (prethodna kontrola); vrši kontrolu usklađenosti dodjele i korišćenja dodijeljene državne pomoći sa zakonom kojim se uređuje državna pomoć (naknadna kontrola), prati realizaciju i efekte dodijeljene državne pomoći, nalaže povraćaj nezakonite i neusklađene državne pomoći, prikuplja i obrađuje podatke o planiranoj državnoj pomoći, prikuplja podatke o korišćenju i efektima dodijeljene državne pomoći, vodi evidencije državnih pomoći, podnosi godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći Vladi Crne Gore i Skupštini Crne Gore, podnosi godišnji izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći Evropskoj komisiji, daje mišljenja na zahtjev organa državne uprave, nadležnog organa lokalne samouprave i pravnog lica koje upravlja i raspolaze sredstvima iz javnih prihoda i državnom imovinom u skladu sa zakonom u pripremi propisa i drugih akata kojima se uređuju pitanja u vezi dodjele državne pomoći, kao i u postupku njihovog donošenja, promoviše i podstiče unaprijeđenje sistema kontrole državne pomoći, daje mišljenje o primjeni propisa u oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći, priprema stručne osnove za izradu zakona i podzakonskih akata iz oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći.

Zakonom o kontroli državne pomoći znatno je unaprijeđen sistem kontrole državne pomoći, a to se, između ostalog, ogleda i u sljedećem:

Davalac državne pomoći obavezan je da akt o šemi, odnosno individualnoj državnoj pomoći, Agenciji dostavi kao prijavu sa predlogom akta i drugom potrebnom dokumentacijom (u daljem tekstu: prijava), radi procjene usklađenosti državne pomoći, najmanje 60 dana prije planiranog datuma utvrđivanja, odnosno donošenja. O tome da li se na osnovu predloženog akta vrši dodjela državne pomoći, daje se mišljenje, propisano je članom 10 stav 1 Zakona. Dobra praksa u oblasti kontrole državne pomoći je davanje mišljenja i u slučajevima da predložena mjera predstavlja državnu pomoć male vrednosti (de minimis), koja ne podliježe obavezi prijavljivanja Agenciji. Ukoliko se radi o podsticajima za razvoj poljoprivrede i ribarstva, daje se mišljenje u kome se konstatuje da se Zakon ne primjenjuje na podsticaje za razvoj

poljoprivrede i ribarstva, saglasno članu 1 stav 2 Zakona. Takođe, ukoliko bi na ocjenu bila poslata mjera kojom se omogućava svim korisnicima, na cijeloj teritoriji Crne Gore da koriste određenu pogodnost pod jednakim uslovima (npr. smanjenje opšte poreske stope), treba dati mišljenje u kome će biti konstatovano da se radi o generalnoj (opštoj) mjeri, te da nema selektivnosti, što znači da se ne radi o državnoj pomoći. Ili, ukoliko je, na primjer, planirana dodijela subvencija za invalide, majke sa više od troje djece, socijalno ugroženo stanovništvo, građane sa osnovnim obrazovanjem, takođe se daje mišljenje, u kome se konstatuje da korisnici sredstava nijesu ekonomski aktivni, odnosno da ne koriste sredstva radi obavljanja djelatnosti na tržištu.

Dakle, za sve mjere koje nijesu predmet Zakona, odnosno, da ne podlježu obavezi prijavljivanja, kao u slučaju de minimis državne pomoći (koja ne može narušiti, niti ugroziti konkurenciju na tržištu), daje se mišljenje. Preporuka je da se u ovim slučajevima, prilikom davanja mišljenja navedu i smjernice za buduća postupanja po konkretnoj mjeri, koja se odnose na izvještavanje, evidentiranje, praćenje, analizu efekata itd.

Uzimajući u obzir zakonsku obavezu davaoca državne pomoći da se prilikom donošenja, odnosno utvrđivanja predloga akta isti može razmatrati samo uz mišljenje Agencije, propisan je razumno kratak rok od 15 dana za davanje mišljenja (član 10 stav 3 Zakona). Takođe, ostavljena je mogućnost podnošenja prijave iz razloga pravne sigurnosti, ukoliko predložena pomoć ne predstavlja državnu pomoć, predlagač u prijavi navodi razloge zbog kojih smatra da akt ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona.

Podrazumijeva se, zakonodavac je predvidio mogućnost da, prilikom procjene prijave, Agencija utvrdi da se predlogom akta uređuju pitanja dodjele državne pomoći, u kom slučaju će Agencija naložiti predlagaču da prije utvrđivanja, odnosno donošenja, predmetni akt dostavi Agenciji radi odlučivanja o usklađenosti Zakonom.

- Zabrana dodjele (tzv. Standstill clause) (član 12): „Državna pomoć prijavljena u skladu s ovim zakonom, ne smije se dodijeliti prije odlučivanja Agencije o usklađenosti državne pomoći sa ovim zakonom.“
- Pokretanje i sprovođenje ispitnog postupka Agencije u slučaju sumnje u zakonitost i usklađenost dodjele državne pomoći (član 16): „Rješenje o pokretanju ispitnog postupka sadrži rezime svih relevantnih činjenica i pravnih pitanja, rezultate prethodne kontrole, kao i razloge na osnovu kojih je Agencija utvrdila da državna pomoć nije u skladu s ovim zakonom.“
- Neposredna kontola, kao najveća novina Zakona pored prebacivanja nadležnosti kontrole na Agenciju, koju Agencija pokreće u slučaju sumnje u usaglašenost državne pomoći sa aktom na osnovu kojeg je dodijeljena i nakon izjašnjenja davaoca državne pomoći, Agencija ima mogućnost da vrši neposredan uvid kod korisnika državne pomoći (čl. 29-31).

Navedeni zakonodavni okvir za sprovođenje kontrole državne pomoći u Crnoj Gori je uspostavljen u skladu sa sistemom kontrole na nivou EU. Zakonom o kontroli državne pomoći propisuju se uslovi i postupak dodjele i kontrole namjenskog korišćenja državne pomoći, radi zaštite konkurencije i ispunjavanja obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorima. Takođe, Zakonom je definisano da kontrolu usklađenosti državne pomoći i njenog namjenskog

korišćenja, kao i nalažanje povraćaja nezakonite i neusklađene državne pomoći vrši Agencija za zaštitu konkurencije. Sadašnji Zakon o kontroli državne pomoći zamijenio je stari Zakon o kontroli državne pomoći³, kojim su, uz raniji Zakon iz 2007. godine⁴ postavljeni temelji kontrole državne pomoći u Crnoj Gori još prije trinaest godina tokom kojih su utvrđeni nedostaci koji su ovim novim Zakonom preciznije definisani.

Zakon implementira sve relevantne izvore prava EU u oblasti državne pomoći⁵, i u najvećoj mogućoj mjeri preslikava sistem kontrole državnih pomoći kakav postoji na nivou Evropske unije.

Koncept državne pomoći određen je na način da se navode kriterijumi iz člana 107 (1) UFEU koji moraju biti kumulativno ispunjeni da bi se radilo o državnoj pomoći. Tako se pojam definiše na način da se mora raditi o: 1) finansijskoj pomoći koja se direktno ili indirektno dodjeljuje iz državnog budžeta, odlukom Vlade Crne Gore, budžeta opštine, odlukom nadležnog organa opštine, uključujući fondove Evropske unije i druge javne fondove; 2) koja se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju privrednu djelatnost, čime se dovode u povoljniji položaj u odnosu na druge učesnike na tržištu; 3) koja se ne pruža privrednim društvima pod istim uslovima, ili se pruža selektivno privrednim društvima na osnovu veličine privrednog društva, mjesta poslovanja ili mjesta registracije, ili je namijenjena jednom privrednom društvu; te 4) koja ugrožava konkurenciju i utiče na trgovinu između Crne Gore i drugih država suprotno potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Dalje, definisan je koncept nezakonite pomoći u odnosu na neusklađenu pomoć, pojedinačne pomoći u odnosu na nove pomoći, utvrđena su proceduralna pravila kao i pravila koja se odnose na povraćaj pomoći. Takođe su definisani i davalac i korisnik državne pomoći, kao i privredna i neprivredna djelatnost, što je bitno poboljšanje u odnosu na raniji zakonski okvir, i predstavlja zakonodavnu inovaciju koja u fokus stavlja upravo ključno pitanje efikasne kontrole državne pomoći: razlikovanje između privrednih i neprivrednih djelatnosti jer upravo suština djelatnosti utiče na koncept korisnika državne pomoći. Što se tiče usklađenosti državne pomoći, Zakonom se određuje da su usklađene državne pomoći za:

- 1) unaprjeđenje ekonomskog razvoja Crne Gore, odnosno određenog regiona u kojem su životni standard ili stepen zaposlenosti niži od prosječnog u Crnoj Gori;
- 2) izvršenje projekta koji zajednički finansiraju Evropska unija i Crna Gora ili za otklanjanje ozbiljnog poremećaja u privredi Crne Gore;
- 3) podsticanje razvoja određenih privrednih djelatnosti i područja, ako pomoć ne utiče na položaj drugih učesnika na tržištu;
- 4) promovisanje i očuvanje kulturne baštine ako pomoćne utiče na položaj drugih učesnika na tržištu.

³ Službeni list Crne Gore, broj 74/09 i 57/11

⁴ Službeni list Crne Gore, broj 26/07

⁵ 25 Regulativa Savjeta (EU) 2015/1589 od 13. VII 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu člana 108 UFEU; Regulativa Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. IV 2004. o sprovođenju Regulative Savjeta (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu člana 93 Ugovora o EZ; Regulativa Komisije (EU) 2015/2282 od 27. XI 2015. o izmjeni Regulative (EZ) br. 794/2004 o obrascima prijave i obrascima o podacima; Obavještenje Komisije u vezi sa efektivnom primjenom odluka Komisije kojima se nalaže državama članicama da izvrše povraćaj nezakonite i neusklađene državne pomoći; Obavještenje Komisije o sprovođenju zakona o državnoj pomoći od strane nacionalnih sudova; Saopštenje Komisije C(2003) 4582 od 1. XII 2003. o profesionalnim tajnama u odlukama o državnim pomoćima.

Takođe se usklađenom smatra i pomoć:

- 1) koja ima socijalni karakter, pojedinim kategorijama potrošača, ako se odobrava bez diskriminacije u vezi porijekla roba i usluga, i
- 2) za otklanjanje šteta nastalih usljed prirodnih nepogoda ili vanrednih okolnosti. Bliže kriterijume, uslove i način dodjele državne pomoći propisuje Vlada na predlog Ministarstva finansija putem Uredbe te Pravilnika o listi pravila državne pomoći.

U odnosu na proceduru i postupak dodjele i kontrole državne pomoći, treba istaći i da se novim pravnim okvirom preslikava sistem kakav je uspostavljen u EU putem Regulative Savjeta (EU) 2015/1589. Ovlašćenja koja ima Agencija u sprovođenju kontrole državne pomoći uporedive su sa onima koje ima sama Evropska komisija prema citiranoj proceduralnoj Regulativi. Prvenstveno se zakonom osigurava „*stand-still*“ obaveza jer se u smislu člana 12 Zakona, državna pomoć se ne smije dodijeliti prije odlučivanja Agencije o usklađenosti državne pomoći sa Zakonom.

Obaveza prijave državne pomoći postoji kako za šeme državne pomoći, tako i za individualnu državnu pomoć, a Agencija sprovodi postupak u dva stepena, kao i Evropska komisija, pa ako nakon prethodne kontrole utvrdi da postoji sumnja da prijavljena državna pomoć nije u skladu sa zakonom, po službenoj dužnosti će pokrenuti ispitni postupak.

U slučaju sumnje u zakonitost državne pomoći Agencija može da ispita raspoložive podatke i informacije i po službenoj dužnosti. U tom slučaju Agencija može da naloži davaocu državne pomoći da dostavi podatke i informacije potrebne za ispitivanje usklađenosti državne pomoći sa Zakonom. Davalac državne pomoći dužan je da, po nalogu Agencije, dostavi podatke i informacije. U slučaju sumnje u usklađenost državne pomoći, Agencija pokreće ispitni postupak i odlučuje o usklađenosti, i nakon sprovedenog ispitnog postupka može da donese rješenje da mjera koja je bila predmet ispitivanja ne predstavlja državnu pomoć u smislu zakona, da je mjera koja je bila predmet ispitivanja usklađena sa zakonom ili ipak donosi negativnu odluku.

Neusklađenu i nezakonitu državnu pomoć korisnik državne pomoći mora vratiti. Na iznos pomoći koju je korisnik dužan da vrati obračunava se kamata za period od dodjele pomoći do dana donošenja rješenja o povraćaju i plaća zatezna kamata u skladu sa zakonom kojim se uređuje zatezna kamata.

Davalac državne pomoći dužan je da preduzme mjere neophodne za povraćaj sredstava pomoći od korisnika, u roku utvrđenom Rješenjem Agencije da je dodijeljena državna pomoć nezakonita ili neusklađena.

Zakon propisuje i postupanje Agencije po obavještenju od zainteresovane (treće) strane. Na postupak pred Agencijom primjenjuju se pravila upravnog postupka, dok je kontrola zakonitosti odluka Agencije osigurana putem mogućnosti pokretanja upravnog spora (sudska kontrola).

Podzakonski akti

➤ ***Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći***

Normativni okvir kontrole državne pomoći u Crnoj Gori, pored Zakona o kontroli državne pomoći koji utvrđuje ključne uslove za uspostavljanje sistema po uzoru na sistem koji funkcioniše u EU, odnosno pravnom tekovinom EU i sadržan je i u podzakonskim aktima.

U prvom redu radi se o propisima koji uređuju način preuzimanja pravila o državnoj pomoći odnosno sekundarnog zakonodavstva iz oblasti državne pomoći u EU u normativni sistem Crne Gore. Tako se Uredbom o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći⁶ (u daljem tekstu: Uredba) i naročito dopunama koje je Vlada Crne Gore usvojila u martu 2014. godine, utvrđuje da se na državnu pomoć koja se dodjeljuje u Crnoj Gori primjenjuju pravila utvrđena regulativom Evropske komisije, Evropskog Savjeta, Evropskog Parlamenta i prakse EU sudova. Konkretno, dopunama Uredbe se navode vrste državne pomoći na koju se primjenjuju EU pravila, počevši sa horizontalnom državnom pomoći, koja uključuje pomoć namijenjenu podsticanju regionalnog razvoja, istraživanju i razvoju i inovacijama, zaštiti životne sredine, usavršavanju i obuci zaposlenih, zapošljavanju, malim i srednjim privrednim društvima, spašavanju i restrukturiranju i za obavljanje usluga od opšteg interesa. Istovremeno, Uredbom se propisuje obaveza primjene EU pravila o državnoj pomoći za pojedine sektore, a naročito za finansijski sektor, javne radiodifuzne usluge, razvoj širokopojasne mreže, audiovizuelnu produkciju, poštanske usluge, saobraćaj, sektor uglja, kulturu i sport, i liberalizaciju energetske sektora. Dalje, EU pravila se preuzimaju i za dodjelu državne pomoći u obliku specifičnih instrumenata kao što su garancije, fiskalne mjere, osiguranje izvoznih kredita, rizični kapital, prodaja državne imovine i na finansijske transfere društvima koja obavljaju usluge od javnog interesa, pomoć male vrijednosti (*de minimis* pomoć), kao i ostala pravila o državnoj pomoći. Takođe, Uredba će biti dorađena na način da uključi i mogućnost prenošenja pravila EU koja se odnosi na utvrđivanje referentne i diskontne stope za potrebe primjene propisa o državnoj pomoći.

U cilju operacionalizacije naprijed definisanih pravila o državnoj pomoći čija je primjena obavezna u Crnoj Gori, Uredbom se utvrđuje obaveza Ministarstva finansija da objavljuje listu pravila za dodjelu državne pomoći, s prevodom na crnogorski jezik u „Službenom listu Crne Gore“.

➤ ***Pravilnik o listi pravila državne pomoći***

U skladu s odredbama Uredbe, Ministarstvo finansija donijelo je Pravilnik o listi pravila državne pomoći⁷ (u daljem tekstu: Pravilnik) koji sadrži listu pravila i tekst EU propisa o državnoj pomoći koji predstavljaju dio pravne tekovine EU, a primjenjuju se i u Crnoj Gori kod dodjele horizontalne i sektorske državne pomoći, kao i za državnu pomoć u obliku posebnih instrumenata, *de minimis* pomoć, pomoć na koju se primjenjuju opšta grupna izuzeća, pomoć

⁶ Službeni list Crne Gore, broj 27/10; 34/11 i 16/14

⁷ Službeni list Crne Gore, broj 35/14, 2/15, 38/15, 20/16.

za projekte od zajedničkog EU interesa. Takođe, iz EU pravne tekovine u crnogorski normativni sistem preuzeta je i Direktiva Komisije o transparentnosti finansijskih odnosa između država članica i javnih preduzeća i transparentnosti unutar tih preduzeća.

Dana 18. marta 2016. godine objavljene su dopune liste pravila o državnoj pomoći, u crnogorski normativni sistem preuzet najveći dio važećih propisa Evropske unije, koji se odnose na pravila za dodjelu državne pomoći⁸, uključujući i pravila koja su usvojena tokom sprovođenja reforme državne pomoći u EU – *State aid Modernisation* u periodu 2012-2016. godine.

Posebno treba naglasiti da Pravilnik uključuje i pravila o dodjeli državne pomoći koja su sadržana u Regulativi Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. VI 2014 o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora. Naime, navedena Regulativa preuzeta je u nacionalno zakonodavstvo iz oblasti državne pomoći iz razloga jer sadrži pravila o uslovima za dodjelu određenih kategorija i vrsta državne pomoći koja nisu sadržana u smjernicama i saopštenjima Komisije. Stoga ova Regulativa daje jasne upute na koji način se može dodijeliti državna pomoć za određene namjene, i to do određenih finansijskih pragova odnosno uz obavezu poštovanja opštih uslova za dodjelu državne pomoći koji su sadržani u Poglavljima 1. i 3. iste (npr. način utvrđivanja intenziteta državne pomoći, opravdanih troškova, podsticajni efekt, objavljivanje, transparentnost, itd.). Drugim riječima, ova Regulativa omogućava da se u Crnoj Gori, kao i u državama članicama EU dodjeljuje državna pomoć za različite namjene prema pojednostavljenim uslovima, što se odnosi na dodjelu pomoći malim i srednjim preduzećima (MSP) naročito za savjetodavne usluge u korist MSP, za učestvovanje na sajmovima, za rizično finansiranje MSP i za start-up, za alternativne trgovinske platforme specijalizovane za MSP i za troškove izviđanja, za inovacije MSP, za

⁸ Pravilnikom o listi pravila državne pomoći je u nacionalni pravni okvir unijeto 25 akata EU, i to: Smjernice o regionalnoj državnoj pomoći za 2014-2020; Odluka Komisije od 20. XII 2011. o primjeni člana 106 stav 2 UFEU na državne pomoći u obliku naknada određenim preduzetnicima kojima je povjereno obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa (C(2011) 9380); Regulativa (EZ) br. 1370/2007 Evropskog Parlamenta i Savjeta od 23. X 2007. o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika i stavljanju van snage Regulativi Savjeta (EEZ) br. 1191/69 i (EEZ) br. 1107/70; Saopštenje Komisije o primjeni pravila o državnim pomoćima za javne radiodifuzne usluge; Saopštenje Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija; Saopštenje Komisije o elementima državne pomoći kod prodaje zemljišta i zgrada od strane organa državne uprave; Regulativa Komisije (EU), br. 1407/2013 od 18. XII 2013. o primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći); Saopštenje Komisije - Okvir Evropske unije za državnu pomoć u formi naknada za javne usluge; Smjernice o državnoj pomoći za spašavanje i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama; Smjernice o državnim pomoćima za zaštitu životne sredine i energiju za period 2014-2020; Smjernice za državnu pomoć aerodromima i avioprevoznicima; Smjernice o državnoj pomoći za privredna društva iz oblasti željezničkog saobraćaja; Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od VI 2014. o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora; Saopštenje Komisije - Okvir za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije; Smjernice o državnoj pomoći za podsticanje ulaganja za finansiranje rizika; Smjernice za određene mjere državne pomoći u kontekstu šeme trgovanja emisijom jedinica gasova sa efektom staklene bašte nakon 2012.; Saopštenje Komisije kojim se daje uputstvo u vezi sa primjenom pravila državne pomoći kompanijama za upravljanje brodovima; Smjernice Evropske zajednice za državnu pomoć pomorskom transportu; Saopštenje Komisije o smjernicama EU za primjenu pravila o državnoj pomoći u odnosu na brzi razvoj širokopojasnih mreža; Saopštenje Komisije - Kriterijumi za analizu državne pomoći za pospješivanje sprovođenja važnih projekata od zajedničkog evropskog interesa spojive sa unutrašnjim tržištem; Saopštenje Komisije o državnoj pomoći i drugim audiovizuelnim djelima; Saopštenje Komisije o interpretativnim smjernicama u pogledu Regulative (EZ) br. 1370/2007 o uslugama javnog željezničkog i drumskog prevoza; Saopštenje Komisije o pružanju smjernica za državnu pomoć u skladu sa finansiranjem Zajednice za pokretanja morskih puteva (C2008/317/08); Saopštenje Komisije državama članicama o primjeni članova 107 i 108 Ugovora funkcionisanju Evropske unije na kratkoročno osiguranje izvoznih kredita; Direktiva Komisije 2006/11/EZ od 16. XI 2006. o transparentnosti finansijskih odnosa između država članica i javnih preduzeća, kao i o finansijskoj transparentnosti unutar određenih preduzeća, Regulativa (EU) 2016/2338 EVROPSKOG PARLAMENTA I SAVJETA od 14. decembra 2016. o izmjeni Regulative (EZ) br. 1370/2007 u pogledu otvaranja tržišta za usluge domaćeg željezničkog prijevoza putnika (SL L 315, 3.12.2007).

inovacije procesa i organizacija poslovanja. Takođe, Regulativa na isti način omogućuje dodjelu državne pomoći za usavršavanje, za radnike u nepovoljnom položaju i radnike s invaliditetom, za nadoknadu štete prouzrokovane određenim prirodnim katastrofama, za kulturu i očuvanje kulturne i prirodne baštine, za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu, za lokalne infrastrukture, itd. Međutim, postoji važna razlika u primjeni ove Regulative u Crnoj Gori u odnosu na njenu primjenu u državama članicama EU, u kojima dodjela državne pomoći u skladu s ovom Regulativom predstavlja izuzeće od notifikacije (prijava) Evropskoj komisiji. Za razliku od te pogodnosti, u Crnoj Gori i državna pomoć koja se namjerava dodijeliti u skladu s ovom Regulativom podliježu prethodnoj (*ex ante*) prijavi i ocjeni Agencije za zaštitu konkurencije.

Dakle, u konkretnom slučaju, ne radi se o izuzeću od notifikacije, kao što je to slučaj u EU, već upravo suprotno, prijava nadležnom tijelu za kontrolu državne pomoći u Crnoj Gori je obavezna. S druge strane, preuzimanjem Regulative 651/2014 u normativni okvir državne pomoći u Crnoj Gori omogućuje se i olakšava dodjela državne pomoći u Crnoj Gori prema materijalnim pravilima koja važe u EU uz poštovanje opštih odredbi Regulative koje osiguravaju da ne dođe do narušavanja trgovine i konkurencije između Crne Gore i članica EU.

Preostaje da se u daljem usklađivanju nacionalnog normativnog okvira s EU pravilima o državnoj pomoći, Uredba i naročito Pravilnik, dopune određenim pravilima o državnoj pomoći u EU, koja su institucije Unije usvojile u kasnijem periodu, na primjer pravila za dodjelu državne pomoći u skladu s izmjenama i dopunama Regulative 651/2014⁹ koja je u 2017. godini izmijenjena i dopunjena pravilima koja se odnose na dodjelu državne pomoći za regionalne aerodrome, morske luke i luke unutrašnjih plovni putova, itd. Biće potrebno preuzeti i pravila koja se odnose na uslove pružanja usluga javnog željezničkog i drumskog prevoza putnika, a izmijenjena su 2016. godine¹⁰. U isto vrijeme, uslovi i pravila za dodjelu državne pomoći koja su definisana Uredbom i Pravilnikom dalje će se dopunjavati i ažurirati, na primjer kada se radi o propisu o specifičnim oblicima pomoći brodogradnji, budući da u EU više nisu na snazi

⁹ Regulativa Komisije (EU) 2017/1084 od 14. juna 2017. o izmjeni Regulative (EU) br. 651/2014 u vezi s državnom pomoći za infrastrukture luka i aerodrome, pragova za prijavu pomoći za kulturu i očuvanje baštine i za pomoć za sportsku i višenamjensku rekreativnu infrastrukturu, kao i regionalnih operativnih programa državne pomoći za najudaljenije regije o izmjeni Regulative (EU) br. 702/2014 u vezi s izračunavanjem opravdanih troškova (SL L 156/1, 20. 6. 2017.)

¹⁰ Regulativa (EU) 2016/2338 Evropskog parlamenta i Savjeta od 14. decembra 2016. o izmjeni Regulative (EZ) br. 1370/2007 u pogledu otvaranja tržišta za usluge domaćeg željezničkog prijevoza putnika (SLL 315, 3.12.2007).

¹⁹ Saopštenje Komisije o primjeni evropskih pravila o državnoj pomoći na naknadu za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa (SL C 8/2012)

²⁰ Presuda Evropskog suda u slučaju Altmark (C-280/00, 24.07.2003).

²¹ Regulativa Komisije (EU) broj 360/2012o primjeni članova 107. i 108. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na *de minimis* pomoći koje se dodjeljuju preduzetnicima za obavljanje usluga od opšteg ekonomskog interesa (SL L 114/2012).

²² Saopštenje Komisije o primjeni pravila o državnoj pomoći za podsticajne mjere u korist banaka u kontekstu finansijske krize počevši od 1. avgusta 2013 (SL C 216/4 od 30. 7. 2013).

²³ Saopštenje o povratku održivosti i ocijeni mjera restrukturiranja finansijskog sektora u trenutnoj krizi prema pravilima o državnoj pomoći (SL C 195, 19.8.2009).

²⁴ Saopštenje o postupanju s imovinom umanjene vrijednosti u finansijskom sektoru Zajednice (SL C 72, 26.3.2009.); Saopštenje o rekapitalizaciji finansijskih institucija u trenutnoj finansijskoj krizi, ograničenje pomoći na najmanju potrebnu mjeru i mehanizmi osiguranja protiv pretjeranih narušavanja konkurencije (SL C 10, 15.1.2009).

posebna pravila za dodjelu državne pomoći ovoj ekonomskoj djelatnost već se primjenjuju horizontalna pravila za dodjelu pomoći, a ažuriraće se i lista pravila o državnoj pomoći utvrđenih regulativom EU u odnosu na preduzetnike koji pružaju javne usluge (usluge od opšteg ekonomskog interesa), a u svrhu definisanja uslova u skladu s kojima dodjela naknade neće predstavljati državnu pomoć objavom odgovarajućih EU pravila odnosno uslova¹¹ utvrđenih presudom Evropskog suda u predmetu Altmark¹². U istom kontekstu, u crnogorski normativni sistem državne pomoći, po potrebi, prenijeće se i EU pravila o pomoći male vrijednosti (*de minimis* pomoći) s područja obavljanja javnih usluga¹³. Posebna pažnja usmjerit će se na preuzimanje i objavljivanje pravila koja uređuju mogućnosti i uslove za dodjelu državne pomoći finansijskom sektoru u teškoćama, a koja su sadržana Bankarskoj komunikaciji¹⁴, Komunikaciji o restrukturiranju¹⁵ i ukoliko to bude potrebno, drugim relevantnim EU propisima o pomoći finansijskom sektoru¹⁶. Naime, navedeni propisi su u EU doprinijeli osiguranju nesmetanog prelaza na sistem koji je uspostavljen Direktivom o oporavku i rješavanju problema banaka (*Bank Recovery and Resolution Directive – BRRD*), koja sadrži instrumente i mjere rješavanja problema banaka, pa je nakon transponovanja u nacionalna zakonodavstva država članica u velikoj mjeri zamijenila potrebu za intervencijama država članica kroz dodjelu državne pomoći. No, kako i Direktiva navodi, određene podsticajne mjere namijenjene oporavku banaka ne isključuju dodjelu državne pomoći što zahtijeva i adekvatna pravila za odobrenje te pomoći. Stoga će i Crna Gora, uz prilagođavanje nacionalnog zakonodavstva u oblasti kreditnih institucija i finansijskog sektora ovoj Direktivi, u zakonodavstvo iz oblasti državne pomoći uključiti i pravila koja uspostavljaju prethodno pomenuta Bankarska komunikacija i Komunikacija o restrukturiranju. S obzirom na izuzetnu važnost pravilne interpretacije pojma državne pomoći u kontekstu preuzetih obaveza iz SSP-a, prilikom primjene nacionalnog zakonodavstva iz ove oblasti Crna Gora će uzimati u obzir pojašnjenja ključnih koncepata povezanih s pojmom državne pomoći koje je dala Evropska komisija u svom Obavještenju o pojmu državne pomoći¹⁷ iz člana 107. stava 1. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, a da bi se osigurala jednostavnija, transparentnija i usklađenija primjena ovog pojma u Crnoj Gori s onom koja vrijedi u Evropskoj uniji.

➤ **Pravilnik o sadržaju godišnjeg izvještaja o dodijeljenoj državnoj pomoći¹⁸**

U skladu s odredbama člana 73 stava 5. SSP-a, Crna Gora u obavezi je, osigurati transparentnost na području državne pomoći na način što će Evropskoj komisiji dostavljati godišnje izvještaje ili druge odgovarajuće dokumente o dodijeljenoj državnoj pomoći. Pritom, potrebno je slijediti prikaz i metodologiju koje koristi Komisija u prezentaciji dodijeljene državne pomoći na nivou EU. U slučaju dodjele pojedinačne pomoći, takođe, na zahtjev Komisije, Crna Gora je dužna osigurati informacije o toj pomoći. Polazeći od navedenih obaveza iz SSP-a kao i potrebe upoznavanja nadležnih institucija Crne Gore, javnosti i građana o korišćenju javnih (budžetskih) sredstava radi pomoći preduzetnicima i širenja svijesti među davaocima

¹⁷ Obavještenje je objavljeno u SL C 262/1, 19.7.2016

¹⁸ Službeni list Crne Gore, broj 31/10, 22/12 i 50/12

državne pomoći o pravilima i uslovima prema kojima je dozvoljena dodjela državne pomoći, potrebe prilagođavanja tim pravilima i osvješćivanja svijesti o efektima državne pomoći, Agencija za zaštitu konkurencije u obavezi je svake godine pripremiti godišnje izvještaje o dodijeljenoj državnoj pomoći i o tome podnijeti godišnji izvještaj Vladi i Skupštini Crne Gore u skladu s odredbama člana 19 Zakona o zaštiti konkurencije¹⁹. Pravilnikom o sadržaju godišnjeg izvještaja o državnoj pomoći detaljno je propisana metodologija izrade i obrade podataka o državnoj pomoći radi izvještavanja EU, Parlamenta i Vlade o dodijeljenoj pomoći, prikaz ukupnog iznosa pomoći, pregled dodijeljene državne pomoći po namjeni, po vrsti i instrumentima, kao i očekivani efekt dodijeljene državne pomoći, koja ne odstupa od metodologije i načina prikaza državne pomoći koju primjenjuje Evropska komisija i države članice u prikazu dodijeljene državne pomoći.

➤ ***Uredba o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći²⁰ i Uredba o načinu vođenja evidencije o državnoj pomoći²¹***

Uredbom o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći propisan je sadržaj potrebne dokumentacije za prijavu državne pomoći, čiji sastavni dio su i prijavni obrasci. U sljedećem periodu biće potrebno omogućiti prijavu Agenciji za zaštitu konkurencije programa (šema) i individualne državne pomoći elektronskim putem kako bi se davaocima pomoći ali i Agenciji olakšala procedura slanja, primanja i obrade prijave i dostavljenih podataka o namjeravanoj dodjeli državne pomoći.

U skladu s Uredbom o načinu vođenja evidencija o državnoj pomoći (registru) Agencija vodi evidenciju o prijavljenoj državnoj pomoći, o dodijeljenoj državnoj pomoći, kao i evidenciju o državnoj pomoći koja je u toku, s podacima koje mora sadržati svaki projekt dodijeljene, prijavljene i državne pomoći u toku.

➤ ***Pravila o regionalnoj pomoći***

Crnogorsko zakonodavstvo u ovoj oblasti je usklađeno s pravnom tekovinom EU. Materiju koja se odnosi na regionalnu državnu pomoć reguliše Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći kako je naprijed izloženo. Osigurana je direktna primjena pravila iz pravne tekovine EU, a što je u skladu i s odredbom člana 73, stav 2 SSP-a.

SSP-om je utvrđeno da će se prvih pet godina nakon stupanja na snagu tog Sporazuma svaka državna pomoć koju dodijeli Crna Gora procjenjivati uzimajući u obzir činjenicu da se Crna Gora smatra područjem koje je identično područjima EU koja su definisana u članu 107. stav 3 tačka (a) UFEU-a, kao i da je Crna Gora u obavezi da u roku od četiri godine od stupanja na snaga ovog Sporazuma Evropskoj uniji dostavi podatke o bruto domaćem proizvodu po glavi stanovnika koji su usklađeni na nivou NUTS II regija. Nakon toga će tijelo za kontrolu državne pomoći i Evropska komisija zajedno ocijeniti podobnost regija Crne Gore i na osnovu te ocjene, utvrdiće se maksimalni iznos državne pomoći za izradu mape regionalnih pomoći na osnovu odgovarajućih smjernica EU.

¹⁹ Službeni list Crne Gore, broj 44/12 i 13/18

²⁰ Službeni list Crne Gore, broj 27/10, 34/11, 12/13

²¹ Službeni list Crne Gore, broj 27/10 i 34/11

U skladu s navedenim obavezama iz SSP-a, Crna Gora je donijela Odluku o mapi regionalnih pomoći²² 2012. godine koja je dopunjena 2014. godine i odnosi se na period do 2020. godine. Budući da je prema statističkim podacima BDP po glavi stanovnika mjereno standardima kupovne moći u Crnoj Gori manji od 75% prosjeka Unije, maksimalan intenzitet državne pomoći za cjelokupnu teritoriju Crne Gore, izražen u bruto ekvivalentu pomoći za velika privredna društva ne može biti veći od 50% vrijednosti investicije. Za mala privredna društva se intenzitet može povećati za 20%, a za srednja za 10%.

➤ **Pravila o pomoći za istraživanje i razvoj**

Crnogorsko zakonodavstvo u ovoj je oblasti usklađeno s pravnom tekovinom EU. Materiju koja se odnosi na državnu pomoć za istraživanje i razvoj reguliše Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, odnosno Pravilnik o listi pravila državne pomoći kako je naprijed izloženo. Osigurana je direktna primjena pravila iz pravne tekovine EU, a što je u skladu i s odredbom člana 73, stav 2 SSP-a.

➤ **Pravila o pomoći za životnu sredinu**

Crnogorsko zakonodavstvo u ovoj je oblasti usklađeno s pravnom tekovinom EU. Materiju koja se odnosi na državnu pomoć za životnu sredinu reguliše Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, odnosno Pravilnik o listi pravila državne pomoći kako je naprijed izloženo. Osigurana je direktna primjena pravila iz pravne tekovine EU, a što je u skladu i s odredbom člana 73, stav 2 SSP-a.

➤ **Pravila o pomoći malim i srednjim preduzećima**

Crnogorsko zakonodavstvo u ovoj je oblasti usklađeno s pravnom tekovinom EU. Materiju koja se odnosi na državnu pomoć malim i srednjim preduzećima reguliše Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći, odnosno Pravilnik o listi pravila državne pomoći kako je prethodno navedeno. Osigurana je direktna primjena pravila iz pravne tekovine EU, a što je u skladu i s odredbom člana 73, stav 2 SSP-a.

➤ **Usklađivanje fiskalnih šema pomoći**

Izmjenama Zakona o porezu na dobit pravnih lica²³ i Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica²⁴ postignuta je usklađenost s Regulativom Evropske komisije br. 1407/2013 o sprovođenju člana 107 i 108 UFEU na *de minimis* pomoći, na način što će se poreskom obvezniku koji otpočinje obavljanje djelatnosti u privredno nedovoljno razvijenim opštinama, obračunati porez za prvih osam godina umanjiti u iznosu od 100%, gdje ukupan iznos ne može biti veći od

²² Službeni list Crne Gore, broj 22/12, 06/14 i 31/14.

²³ Službeni list Crne Gore, broj 65/01, 12/02, 80/04, 40/08, 86/09, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16

²⁴ Službeni list Crne Gore, broj 65/01, 12/02, 37/04, 29/05, 78/06, 4/07, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 6/13, 62/13, 60/14, 79/15 i 83/16.

200.000 eura u osam godina²⁵. Takođe, poreski obveznik koji otpočinje obavljanje djelatnosti u privredno nedovoljno razvijenim opštinama i koji na neodređeno vrijeme ili najmanje na pet godina zaposli lice, oslobađa se obaveze plaćanja obračunatog i obustavljenog poreza iz zarade za tog zaposlenog, za period od četiri godine od dana zasnivanja radnog odnosa, međutim ukupni iznos oslobođenja ograničen je iznosom od 200.000 eura u osam godina.

Zakon o slobodnim zonama²⁶ je u potpunosti usklađen s pravilima državne pomoći. Članom 18 je definisano da se ne plaćaju carinske dažbine i PDV-a za robu unijetu u slobodnu zonu, ukoliko se njena upotreba odnosi na preradu, obradu, ili uobičajene oblike rukovanja, a u skladu sa Carinskim zakonom.²⁷ Na osnovu člana 19b Zakona o regionalnom razvoju²⁸, Vlada Crne Gore je donijela Uredbu o biznis zonama²⁹ kojom se uređuju uslovi za osnivanje biznis zona, klasifikacija prema strateškom značaju, uspostavljanje, uređenje i upravljanje, unapređenje infrastrukture u biznis zonama i druga pitanja od značaja za rad biznis zona. Komisija za kontrolu državne pomoći ocijenila je predlog Uredbe o biznis zonama kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći³⁰.

➤ *Pomoć za sanaciju i restrukturiranje*

Crnogorsko zakonodavstvo u ovoj je oblasti usklađeno s pravnom tekovinom EU. Materiju koja se odnosi na državnu pomoć za sanaciju i restrukturiranje reguliše Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći kako je prehodno navedeno. Osigurana je direktna primjena pravila iz pravne tekovine EU, a što je u skladu i s odredbom člana 73, stav 2 SSP-a.

U odnosu na primjenu pravila o državnoj pomoći za sanaciju i restrukturiranje kao i mjerila za otvaranje poglavlja 8, a kojim se od Crne Gore zahtijevalo da usvoji Plan restrukturiranja za Kombinat aluminijuma AD Podgorica (dalje u tekstu: KAP), i isti je trebao biti prihvaćen od strane Evropske komisije, važno je imati u vidu da se radi o pitanju koje je riješeno u stečajnom postupku. Međutim, treba naglasiti kako je Komisija za kontrolu državne pomoći bila aktivno uključena u rješenje ovog problema. Naime, Komisija je 2009. godine odobrila Program finansijskog restrukturiranja ocjenjujući ga usklađenim sa Zakonom o kontroli državne pomoći. Ipak, pokušaj restrukturiranja je završio bez uspjeha, a u 2012. godini je Komisija za kontrolu državne pomoći po službenoj dužnosti utvrdila postojanje nepravilnosti u sprovođenju Programa i naložila davaocu državne pomoći da izvrši povraćaj državne pomoći, i da se obustavi dalja državna pomoć KAP-u. Nakon toga je 2013. godine otvoren stečajni postupak nad KAP-om, u kojem je imovina stečajnog dužnika rasprodata putem publikovanog javnog oglasa prema tržišnim uslovima, bezuslovno, nediskriminirajuće i transparentno. Ocjenjujući cjelokupan postupak prodaje imovine KAP-a, Komisija za kontrolu državne pomoći donijela je Zaključak³¹ kojim se utvrđuje da ne postoji ekonomski kontinuitet između KAP-a i novih vlasnika imovine. U tom smislu smatra se da je ovo mjerilo postalo bespredmetno.

²⁵ Pomenuto usklađivanje je postignuto donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica („Sl. list CG“, broj 61/13) i Zakona o izmjenama i dopunama zakona porezu na dohodak fizičkih lica („Sl. list CG“, broj 62/13).

²⁶ Službeni list Crne Gore, broj 42/04, 11/07, 76/08 i 40/16

²⁷ Službeni list Crne Gore, broj 7/2002, 38/2002, 72/2002, 21/2003, 31/2003 - odluka US, 29/2005 i 66/2006 i 21/2008, 40/2011 - dr. zakon, 39/2011 - dr. zakon, 28/2012 - dr. zakon, 62/2013 i 71/2017

²⁸ Službeni list Crne Gore, broj 20/11 i 20/15

²⁹ Službeni list Crne Gore, broj 77/16 i 38/17

³⁰ Rješenje od 15. novembra 2016. godine.

<http://www.kkdp.gov.me/biblioteka/rjesenja/Rjesenja2016>.

³¹ Zaključak od 11. marta 2016. godine.

<http://www.kkdp.gov.me/biblioteka/rjesenja/Rjesenja2016>.

➤ **Priprema sveobuhvatnog inventara svih mjera državne pomoći pokrivenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju**

Crna Gora je u prethodnom periodu izvršila analizu cjelokupnog zakonodavnog okvira u cilju identifikovanja onih zakonodavnih rješenja koja mogu predstavljati pravnu osnovu za dodjelu državne pomoći, koji su bili na snazi prije potpisivanja SSP-a, a koji nisu bili u skladu s pravnom tekovinom EU, i pristupila njihovim izmjenama.

Novim Zakonom o kontroli državne pomoći definisano je da radi utvrđivanja ili donošenja, odnosno dodjele individualne pomoći nadležni organ državne uprave, nadležni organ opštine i pravno lice koje upravlja i raspolaže sredstvima javnih prihoda i državnom imovinom, prije dostavljanja predloga šeme donosiocu, odnosno donošenja akta o individualnoj državnoj pomoći, Agenciji podnosi prijavu sa predlogom akta i drugom potrebnom dokumentacijom radi davanja mišljenja da li se na osnovu predloženog akta vrši dodjela državne pomoći, najmanje 60 dana prije planiranog datuma utvrđivanja, odnosno donošenja. Agencija daje mišljenje u roku od 15 dana od dana prijema predloga akta.

Predloženi akt može se prilikom donošenja, odnosno utvrđivanja predloga, razmatrati samo uz mišljenje Agencije. Ako u postupku davanja mišljenja utvrdi da se predlogom akta uređuju pitanja dodjele državne pomoći, Agencija može naložiti predlagaču da prije utvrđivanja, odnosno donošenja, akt dostavi Agenciji radi odlučivanja o usklađenosti sa ovim zakonom.

Na osnovu obaveza preuzetih potpisivanjem SSP-a, usklađivanje crnogorskog zakonodavstva u oblasti državne pomoći s pravnom tekovinom EU, sistem odobravanja, kontrole sprovođenja i povraćaja državne pomoći po prvi put je uspostavljen još 2007. godine, kao i donošenjem Uredbe o bližim kriterijumima, namjeni i uslovima dodjele državne podrške i pomoći⁵⁸. Potom je 2009. godine donesen Zakon o kontroli državne pomoći, a 2010. godine i Uredba o bližim kriterijumima, uslovima i načinu dodjele državne pomoći. Radi potrebe izmjene i unaprjeđenja sistema s ciljem povećanja efikasnosti i postizanja većeg nivoa usklađenosti s pravnom tekovinom EU, 2018. godine donesen je novi Zakon o kontroli državne pomoći. Takođe, budući da je Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije iz 2018. godine, Agencija za zaštitu konkurencije u okviru svojih nadležnosti preuzela i poslove kontrole državne pomoći, ona je od organa državne uprave nadležnog za poslove državne pomoći odnosno Ministarstva finansija, preuzela državne službenike koji su vršili stručne i administrativne poslove za potrebe Komisije za kontrolu državne pomoći.

U ovom Izvještaju o radu Agencije za 2019. godinu, ukratko daćemo tabelarni prikaz rada iz oblasti državne pomoći. Detaljan prikaz rada biće dat u Godišnjem izvještaju o dodijeljenoj državnoj pomoći koji se dostavlja Vladi i Skupštini Crne Gore.

- **Usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom EU u oblasti državne pomoći u toku 2019. godine**

Ministarstvu finansija su 2019. godine dostavljene pravne osnove za izradu sljedećih pravilnika:

- 1) Komunikacija Komisije (EU) o primjeni pravila o državnoj pomoći od 1. avgusta 2013.godine, za podršku mjerama u korist banaka u kontekstu finansijske krize („Bankarska komunikacija“) (2013/C 216/01);
- 2) Obavještenje Komisije (EU) o pojmu državne pomoći iz člana 107. stav 1. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016 / C 262/01);“

Navedeni pravilnici predstavljaju dopunu Pravilnika o Listi pravila državne pomoći („Službeni list CG“, br. br. 35/14/2/15, 38/15 i 20/16).

Osim pravilnika kojim se propisuju pravila za dodjelu državne pomoći, Agencija je u 2019. godini dala stručne osnove i za donošenje pravilnika kojim se uređuje postupak prijavljivanja državne pomoći. U cilju donošenja navedenog pravilnika, dati su i stručni osnovi za izradu Uredbe o prestanku važenja Uredbe o postupku i načinu podnošenja prijave državne pomoći („Sl. list Crne Gore“, br. 27/10 od 12.05.2010, 34/11 od 12.07.2011, 12/13).

Unaprijeđenje zakonodavnog okvira nakon izvještajnog perioda 2019. godine

Nakon izvještajnog perioda za 2019. godinu, u dijelu zakonodavnog okvira Agencija za zaštitu konkurencije, pripremila je stručne osnove za donošenje propisa koji su dostavljeni Ministarstvu finansija u svrhu donošenja i isti su u toku 2020. godine, usvojeni, kako slijedi u nastavku i objavljeni u Službenom listu Crne Gore:

- Uredba o prestanku važenja uredbe o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći („Sl. list Crne Gore“, br. 27/10, 34/11, 12/13); („Sl.list Crne Gore“, br. 42/20“);
- Pravilnik o načinu i postupku podnošenja prijave državne pomoći, kojim je propisan Opšti obrazac prijave državne pomoći i Poseban obrazac za prijavljivanje pomoći za Covid 19 („Sl.list Crne Gore“, br. 42/20“);

Pravilnik o Listi pravila državne pomoći dopunjen je sa tri regulative:

- a) Komunikacija Komisije (EU) o primjeni pravila o državnoj pomoći od 1. avgusta 2013.godine za podršku mjerama u korist banaka u kontekstu finansijske krize („Bankarska komunikacija“) (2013/C 216/01);
 - b) Obavještenje Komisije (EU) o pojmu državne pomoći iz člana 107 stav 1 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (2016/C 262/01);
 - c) Privremeni okvir za mjere državne pomoći u svrhu podrške ekonomiji u aktuelnoj pandemiji Covid 19 (2020/C 1863), („Sl.list Crne Gore“, br. 33/20“), sa amandmanima:
- Prva izmjena i dopuna Privremenog okvira za mjere državne pomoći u svrhu podrške ekonomiji u aktuelnoj pandemiji Covid 19;

- Druga izmjena i dopuna Privremenog okvira za mjere državne pomoći u svrhu podrške ekonomiji u aktualnoj pandemiji Covid 19.

Nakon izvještajnog perioda, pripremljen je i Nacrt pravilnika o metodi i načinu utvrđivanja referentne kamatne stope.

➤ **IMPLEMENTACIJA ZAKONA O KONTROLI DRŽAVNE POMOĆI**

• **ODLUKE AGENCIJE ZA ZAŠTITU KONKURENCIJE (SAVJET) U 2019. GODINI**

Savjet Agencije zaštitu konkurencije, donosi odluke, nakon razmatranja dostavljenog predmeta i materijala od strane Sektora za kontrolu državne pomoći, po predlogu v.d. direktora koji se dostavlja Savjetu shodno čl.22 Zakona, te po potrebi i izvještavanju obrađivača predmeta i materijala na redovnim i vanrednim sjednicama Savjeta. Prilikom donošenja odluka, Savjet Agencije postupa u svemu i u skladu sa odredbama čl. 20f i 20g Zakona. Donošenju odluka prethodila je detaljna analiza dostavljenog materijala od strane članova Savjeta, v.d. direktora i neposrednih izvršilaca.

➤ **Implementacija**

- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma – Državna pomoć za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za izmirenje duga Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju doo Podgorica prema Holandskom međunarodnom fondu za stanovanje – DIGH (Rješenje broj: 05-10/6)**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije prijavu državne pomoći i dokumentaciju za obezbjeđenje nedostajućih sredstava u iznosu od 1.500.000,00 eura iz budžeta Crne Gore za 2018. godinu (tekuća budžetska rezerva), u cilju rješavanja pitanja dugovanja Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju doo Podgorica prema Holandskom međunarodnom garantnom fondu za stanovanje, po utvrđenom diskontu, sa Predlogom ugovora o utvrđivanju prava i obaveza između Vlade Crne Gore, CFSSI-a i DIGH-a, kako bi se realizovao Sporazum o poravnanju, zaključen između CFSSI-a i DIGH-a, na ocjenu usklađenosti sa pravilima državne pomoći.

S obzirom da se ova pomoć odnosi na usluge stambenog zbrinjavanja za socijalno ugrožene građane ili socijalne grupe koje se nalaze u nepovoljnijem položaju, **prijavljena državna pomoć Ministarstva održivog razvoja i turizma, za obezbjeđivanje nedostajućih sredstava za izmirenje duga Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju doo Podgorica prema Holandskom međunarodnom fondu za stanovanje – DIGH, po utvrđenom diskontu, ne predstavlja državnu pomoć, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo ekonomije - Program za unaprjeđenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu. (Rješenje broj: 05-107/5)**

Ministarstvo ekonomije je dostavilo Agenciji Predlog Programa za unaprjeđenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu. Agencija je ustanovila da su sredstva za finansiranje ovog Programa državna pomoć jer se radi o javnim sredstvima, koja se korisnicima isplaćuju iz budžeta Ministarstva ekonomije za 2019. godinu. Programom se favorizuju preduzetnici, mala, srednja i velika privredna društva. Program je selektivan jer se subvencije dodjeljuju određenim preduzetnicima, malim, srednjim i velikim privrednim društvima i na taj način utiče se na ravnotežu na tržištu što bi potencijalno moglo da dovede do narušavanja konkurencije.

Ministarstvo ekonomije (davalac državne pomoći) je podnošenjem ovog Programa prije njegove realizacije ispunilo svoje obaveze iz člana 12 Zakona o državnoj pomoći.

Prijavljena državna pomoć Ministarstva ekonomije po predlogu Programa za unaprjeđenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu, ocijenjena je kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Opština Berane – Predlog Odluke o proglašenju Biznis zone „Rudeš” Opština Berane, (Rješenje broj: 05-62/7)**

Opština Berane je dostavila Agenciji za zaštitu konkurencije Predlog Odluke o proglašenju Biznis zone „Rudeš” Opština Berane, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Agencija je ustanovila da su ispunjena četiri kumulativna kriterijuma državne pomoći, odnosno: radi se o javnim sredstvima, tj. sredstvima budžeta opštine Berane kojih se opština odriče u korist privrednih društava u biznis zoni. Odlukom se favorizuju privredna društva u okviru Biznis zone „Rudeš”, čime se ista dovode u povoljniji položaj u odnosu na ostala privredna društva koja posluju na teritoriji opštine Berane što utiče na ravnotežu na tržištu između ostalih privrednih društava i njihovih konkurenata.

Predlog Odluke o proglašenju Biznis zone „Rudeš” Opštine Berane ocijenjen je kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo ekonomije – Predlog Uredbe o dodjeli sredstava za podsticanje direktnih investicija i unaprjeđenje konkurentnosti privrede. (Mišljenje broj: 05-240/5)**

Ministarstvo ekonomije dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije Predlog Uredbe o dodjeli sredstava za podsticanje direktnih investicija i unaprjeđenje konkurentnosti privrede, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Predlog uredbe o dodjeli sredstava za podsticanje direktnih investicija i unaprjeđenje konkurentnosti privrede je pravni osnov za donošenje i realizaciju Programa za podsticanje konkurentnosti, i u tom smislu ne predstavlja pravni osnov za dodjelu državne pomoći, s obzirom da su mehanizmi dodjele, kroz različite programske linije, detaljno razrađeni u Programu.

Predlog Uredbe o dodjeli sredstava za podsticanje direktnih investicija i unaprjeđenje konkurentnosti privrede u skladu je sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- ***Ministarstvo kulture – Nacrt Programa državne pomoći za 2019. godinu. (Rješenje broj: 05-119/6)***

Ministarstvo kulture je Agenciji za zaštitu konkurencije dostavilo Nacrt Programa državne pomoći Ministarstva kulture za 2019. godinu na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Navedeni Program ispunjava 4 kumulativna kriterijuma za postojanje državne pomoći, odnosno: radi se o javnim sredstvima, tj. sredstvima iz budžeta Crne Gore i predstavljaju javni rashod. Program je selektivan jer se njime favorizuju određena privredna društva i fizička lica koja obavljaju određenu djelatnost iz oblasti kulture, pa se ista dovode u povoljniji tržišni položaj u odnosu na konkurente, tj. druga privredna društva koja na tržištu ne mogu ostvariti ovakve povoljnosti čime ona privredna društva koja jesu u mogućnosti stiču ekonomsku prednost koja im je omogućena subvencionisanjem određenih aktivnosti, a što bi potencijalno moglo narušiti konkurenciju na tržištu na kojem djeluju.

Nacrt Programa državne pomoći Ministarstva kulture za 2019. godinu ocijenjen je kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- ***Opština Bijelo Polje – Refinansiranje kredita uzetih uz državnu garanciju. (Mišljenje broj: 05-251/6)***

Opština Bijelo Polje dostavila je Agenciji za zaštitu konkurencije zahtjev u vezi sa refinansiranjem kredita Opštine Bijelo Polje uzetih uz državnu garanciju, na mišljenje da li se isti smatra državnom pomoći, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

Kako je državna pomoć definisana kao mjera države kojom se daje prednost isključivo privrednim subjektima, odnosno proizvodnji određene robe ili pružanju usluga, a predmetna transakcija se ne odnosi na privredne aktivnosti, izdavanje garancija opštinama za kreditni aranžman koji bi omogućio izmirenje obaveza i dugova, odnosno racionalizaciju uprave.

Refinansiranje kredita Opštine Bijelo Polje uzetih uz državnu garanciju ne smatra se državnom pomoći u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

- ***Opština Kolašin-Nacrt Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava za podršku ženskom preduzetništvu. (Rješenje broj: 05-281/6)***

Opština Kolašin je dostavila Agenciji za zaštitu konkurencije Nacrt Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava za podršku ženskom preduzetništvu na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Nacrt Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava za podršku ženskom preduzetništvu Opštine Kolašin predstavlja državnu pomoć u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore" br. 12/18) i Pravilnika o listi pravila državne pomoći, Priloga 7a Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora ("Sl. list Crne Gore" br. 35/14, 02/15, 38/15 i 20/16).

Opština Kolašin je podnošenjem ovog Programa prije njegove realizacije ispunila svoje obaveze iz člana 11 i 12 Zakona o kontroli državne pomoći.

Nacrt Odluke o kriterijumima, načinu i postupku raspodjele sredstava za podršku ženskom preduzetništvu ocijenjen je kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo kulture - Predlog Zakona o medijima. (Mišljenje broj: 01-404/5)**

Ministarstvo kulture, dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Predlog Zakona o medijima, kojim se uređuju osnovni principi slobode medija, slobode izražavanja, slobodnog osnivanja medija, javnosti medijskog vlasništva, transparentnosti oglašavanja u medijima, zaštite medijskog pluralizma, prava, obaveze i odgovornosti u informisanju, zaštita posebnih prava, pravo na ispravku i odgovor, čuvanje i pravo uvida u medijski zapis, inostrana informativna djelatnost i kaznene odredbe.

Predlog zakona o medijima, koji je Ministarstvo kulture dostavilao Agenciji za zaštitu konkurencije na mišljenje, nije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo finansija Predlog Zakona o javno - privatnom partnerstvu. (Mišljenje broj: 05-299/7)**

Ministarstvo finansija je dostavilo Agenciji Predlog Zakona o javno - privatnom partnerstvu, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Nakon razmatranja Prijave i podnesene dokumentacije ocijenjeno je da je Predlog Zakona o javno - privatnom partnerstvu, u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo poljoprivrede - Predlog Zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi. (Mišljenje broj: 05-479/4)**

Ministarstvo poljoprivrede dostavilo je Agenciji Predlog Zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Shodno članu 1 Zakona o kontroli državne pomoći ("Službeni list CG", br. 12/18), propisuju se uslovi i postupak dodjele i kontrole namjenskog korišćenja državne pomoći, radi zaštite konkurencije i ispunjavanja obaveza preuzetih potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Predlog Zakona o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi, ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona o kontroli državne pomoći, s obzirom da je članom 1 stav 2 Zakona definisano da se ovaj zakon ne primjenjuje na podsticaje za razvoj poljoprivrede i ribarstva.

- ***JU Filmski centar CG - Predlog Programa državne pomoći za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela za 2019. godinu. (Rješenje br. 05-319/9)***

JU Filmski centar Crne Gore, podnio je Agenciji za zaštitu konkurencije, zahtjev za ocjenu usklađenosti Predloga programa državne pomoći za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela za 2019. godinu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, u cilju podsticanja proizvodnje kinematografskih djela od značaja za razvoj kulture i unaprijeđenje uslova za koprodukciju saradnju u Crnoj Gori.

Agencija za zaštitu konkurencije je zaključila da mjere sadržane u Predlogu Programa ispunjavaju kriterijume Pravilnika o listi pravila državne pomoći - Prilog 2h Saopštenje Komisije o državnoj pomoći i drugim audiovizuelnim djelima (52013XC1115(01)), SLC 332, 15.11.2013, str. 1-11; u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju EU, pa su iste saglasne sa članom 7 i 8 Zakona.

Predlog Programa državne pomoći za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela za 2019. godinu, ocjenjen je kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- ***Ministarstvo nauke - Predlog Kolaborativni Programa za inovacije 2019-2024 godine (Rješenje br. 05-502/4)***

Ministarstvo nauke Crne Gore, dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Zahtjev za ocjenu usklađenosti Predloga Kolaborativnog programa za inovacije 2019-2024 godine sa Zakonom o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 012/18).

Agencija je zaključila, da mjere sadržane u Predlogu Programa ispunjavaju kriterijume Pravilnika o listi pravila državne pomoći - Prilog 1f Okvir za državnu pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije (52014XC0627(01), SL C 198, 27.6.2014., str. 1-29); u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju EU, pa su iste saglasne sa članom 7 i 8 Zakona.

Predlog Kolaborativni Programa za inovacije 2019-2024 godine, ocjenjen je kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- ***Glavni grad Podgorica - Program aktivnosti na stimulanju preduzetništva u 2019. godini (Rješenje br. 01-467/4)***

Glavni grad Podgorica, podnio je Agenciji za zaštitu konkurencije Zahtjev za ocjenu usklađenosti državne pomoći za Program aktivnosti na stimulanju preduzetništva u 2019.

godini sa Zakonom o kontroli državne pomoći ("Službeni list Crne Gore", br. 012/18), a u cilju stimulisanja preduzetništva na području Glavnog Grada.

Agencija je zaključila da su mjere sadržane u programu državne pomoći Glavnog grada Podgorice u skladu sa članom 7 stav 1 tačka 1 i 3 Zakona i Pravilnikom o listi pravila državne pomoći ("Sl. list Crne Gore" br. 35/14, 02/15 i 20/16), Prilog 7a - Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. godine o proglašavanju određenih kategorija pomoći spojivim sa unutrašnjim tržištem u primjeni čl. 107 i 108 Ugovora.

Prijavljena državna pomoć Glavnog grada po Programu aktivnosti na stimulisanju preduzetništva u 2019. godini ocijenjena je kao usklađena sa Zakonom o kontroli državne pomoći. U skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći, pravila državne pomoći ne odnose se na mjere podsticaja razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Glavnog grada Podgorice.

- ***Ministarstvo kulture - Predlog zakona o medijima (Mišljenje br. 01-379/9)***

Ministarstvo kulture, dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije, korigovani Predlog Zakona o medijima, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore", br. 12/18).

Predlogom Zakona o medijima uređuju se osnovni principi slobode medija, slobode izražavanja, slobodnog osnivanja medija, javnosti medijskog vlasništva, transparentnosti oglašavanja u medijima, zaštite medijskog pluralizma, prava, obaveze i odgovornosti u informisanju, zaštita posebnih prava, pravo na ispravku i odgovor, čuvanje i pravo uvida u medijski zapis, inostrana informativna djelatnost i kaznene odredbe.

Predlog Zakona o medijima, u skladu je sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- ***Ministarstvo kulture - Predlog Zakona o nacionalnom javnom emiteru radio i televizija Crne Gore (Mišljenje br. 05-394/8)***

Ministarstvo kulture dostavilo je Agenciji Predlog Zakona o nacionalnom javnom emiteru radio i televizija Crne Gore, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Službeni list Crne Gore", br. 12/18).

Aktuelnim zakonom stvorene su normativne pretpostavke za institucionalno, politički i finansijski nezavisan javni servis utemeljen na principima Savjeta Evrope sadržanim u Preporuci 96(10) o nezavisnosti javnih servisa radio-difuzije, Saopštenju Komisije o primjeni pravila o državnoj pomoći za javne radiodifuzne usluge (2009/C 257/01) i članu 10 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, cilj novog zakona odnosi se na dodatno snaženje mehanizama političko-institucionalne nezavisnosti javne radiodifuzije u skladu sa međunarodnim standardima i komparativnom praksom ove oblasti.

Predlog Zakona o nacionalnom javnom emiteru radio i televizija Crne Gore, u skladu je sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo ekonomije - Izdavanje državne garancije koja se odnosi na Ugovor o zajmu, čiji će potpisnici biti Njemačka razvojna banka KfW i Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, za Projekat rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica (Mišljenje br. 01-455/21)**

Ministarstvo ekonomije, dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Zahtjev za mišljenjem koji se odnosi, na Ugovor o zajmu, čiji će potpisnici biti Njemačka razvojna banka KfW i Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, za Projekat rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica.

KfW banka u ime Vlade Savezne Republike Njemačke, odnosno Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj Savezne Republike Njemačke finansira i podržava projekte i programe koji doprinose unaprijeđenju ekonomija zemalja u razvoju i tranziciji. Ugovor o zajmu, čije će potpisnici biti KfW banka i EPCG u iznosu od 33.000.000,00 €, namijenjen je za potrebe finansiranja Faze II projekta rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica.

Izdavanje državne garancije koja se odnosi na Ugovor o zajmu, čiji će potpisnici biti Njemačka razvojna banka KfW i Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, za Projekat rekonstrukcije i modernizacije HE Perućica, u skladu je sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Opština Berane- Izdavanje garancije Opštine Berane koja se odnosi na kreditno zaduženje DOO „Benergo“ Berane (Rješenje br. 05-513/8)**

Opština Berane se zahtjevom za davanjem mišljenja obratila Agenciji za zaštitu konkurencije u vezi sa izdavanjem garancije za preduzeće „Benergo“ DOO Berane. Uvidom u dostavljeni dokumentaciju rješenjem je utvrđeno da:

- 1) Izdavanje garancije Opštine Berane koja se odnosi na kreditno zaduženje DOO „Benergo“ Berane, u skladu je sa Zakonom o kontroli državne pomoći, ukoliko se ispune svi uslovi propisani u Pravilniku o listi pravila državne pomoći, Prilog 3a - Obavještenje Komisije o primjeni čl. 87 i 88 Ugovora o EZ-u na području državnih pomoći u obliku garancija (52008XC0620(02), SL C 155, 20. 6. 2008., str. 10. - 22.) ("Službeni list Crne Gore", br. 035/14 od 13.08.2014, 002/15 od 16.01.2015, 038/15 od 17.07.2015, 020/16 od 18.03.2016).
- 2) Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja odluke Opštine Berane kojom se odobrava izdavanje garancije u visini najviše do 80%, odnosno najviše do 800.000 eura, kao i da se predmetna garancija vezuje za određenu finansijsku transakciju, a trajanje garancije vremenski ograniči, te da će za predmetnu garanciju Benenergo platiti tržišnu cijenu naknade Opštini Berane.
- 3) Ovo rješenje se zasniva na potvrdi Centralne banke Crne Gore broj 05-7142- 2/2019 od dana 30.07.2019. da računi pravnog lica DOO „Benergo“ Berane, matični broj 03069753, u periodu od 01.01.2019. do 30.07.2019. nijesu bili u blokadi.

- 4) Nalaže se Opštini Berane da u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog rješenja, o ispunjenju svih uslova iz tačaka 1 i 2 izreke ovog rješenja obavijesti Agenciju za zaštitu konkurencije, dostavljanjem svih relevantnih dokaza.
 - 5) U slučaju nepostupanja po tački 4 ovog rješenja, Agencija za zaštitu konkurencije će, saglasno svojim nadležnostima iz člana 28 Zakona o kontroli državne pomoći, po službenoj dužnosti, pokrenuti ispitni postupak da li je došlo do nenamjernog korišćenja kredita za koji je izdata garancija Opštine Berane.
 - 6) Ovim rješenjem stavlja se van snage Zaključak Komisije za kontrolu državne pomoći 01-28/1 od 20. marta 2017. godine.
- **Ministarstvo finansija - Nacrt ugovora o koncesiji za aerodrome Crne Gore i Koncesioni akt za dodjelu koncesije za izgradnju, rekonstrukciju, modernizaciju, održavanje i korišćenje aerodroma Crne Gore (Mišljenje br. 05-621/6)**

Ministarstvo finansija se iz razloga pravne sigurnosti obratilo Agenciji za zaštitu konkurencije, radi davanja mišljenja da li se na osnovu predloženih akata vrši dodjela državne pomoći.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da Nacrt ugovora o koncesiji za aerodrome Crne Gore i Koncesioni akt za dodjelu koncesije za izgradnju, rekonstrukciju, modernizaciju, održavanje i korišćenje aerodroma Crne Gore ne odnosi na državnu pomoć, pod uslovom da je:

- tenderski postupak odabira koncesionara konkurentan, transparentan, nediskriminirajući i bezuslovan,
- visina koncesione naknade, tarifa za pružanje usluga i dužina trajanja koncesije regulisane tako da spriječe prekomjerne cijene i zaradu, ali i da koncesionaru omoguće dovoljan i razuman povraćaj investiranog.

Nakon zaključenja ugovora između koncesionara i koncedenta, Agencija za zaštitu konkurencije će sprovesti ispitni postupak radi utvrđivanja ispunjenosti uslova iz tačke 1 ovog Mišljenja, o čemu će odlučiti rješenjem

- **Ministarstvo finansija – Predlog zakona o Javnim nabavkama (Mišljenje br. 05-373/9)**

Ministarstvo finansija, dostavilo je Agenciji Predlog zakona o Javnim nabavkama, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Predlogom Zakona o javnim nabavkama uređuju se pravila postupaka javnih nabavki radi zaključivanja ugovora ili okvirnog sporazuma o javnoj nabavci robe, radova ili usluga, zaštita prava u postupcima javnih nabavki i druga pitanja od značaja za javne nabavke. Javna nabavka, u skladu sa Predlogom Zakona, definisana je kao skup poslova i aktivnosti koje sprovodi naručilac, radi nabavke robe, vršenja usluga ili izvođenja radova, za koje su

obezbjedena sredstva. S obzirom da se Predlogom Zakona propisuju procedure javnih nabavki, koje počivaju na načelima ekonomičnosti, efikasnosti i efektivnosti upotrebe javnih sredstava, obezbjeđivanja konkurencije, transparentnosti, ravnopravnosti, slobode i zabrane diskriminacije i proporcionalnosti, predlog zakona ne predstavlja državnu pomoć.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je **Mišljenje da Predlog zakona o javnim nabavkama ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo finansija - Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dodatu vrijednost (Mišljenje br. 01-396/6)**

Ministarstvo finansija dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dodatu vrijednost. Osnovni razlozi za izmjenu važećeg Zakona su uslovljeni potrebom usklađivanja jednog broja postojećih rješenja sa pravnom tekovinom EU, a posebno sa Direktivom Savjeta 2006/112 EZ o zajedničkom sistemu poreza na dodatu vrijednost. Takođe, navedenim zakonom pojedina zakonska rješenja koja nijesu usklađena sa evropskim poreskim zakonodavstvom u dijelu oporezivanja pojedinih proizvoda i usluga po nultoj stopi (lijekovi i medicinska sredstva na teret Fonda zdravstva, isporuke proizvoda i usluga u skladu sa međunarodnim ugovorima o donaciji, krediti itd.), kao i pojedina oslobođenja od javnog interesa (vjerske usluge i usluge koje obavljaju nevladine organizacije), primjenjivala bi se do datuma pristupanja Crne Gore EU.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je **Mišljenje da Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dodatu vrijednost nije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti (Mišljenje br. 01-618/4)**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma, podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije, Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti, na davanje mišljenja i ocjenu usklađenosti sa pravilima državne pomoći.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je **Mišljenje da Predlog zakona o zaštiti od jonizujućih zračenja, radijacionoj i nuklearnoj sigurnosti ne predstavlja državnu pomoć u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo Ekonomije –Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama (Mišljenje br. 01-293/6)**

Ministarstvo ekonomije podnijelo je Agenciji za zaštitu konkurencije Predlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da, **Predlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama ne primjenjuju pravila za dodjelu državne pomoći.**

Osnov za predmetno Mišljenje isključivo predstavlja Dopis Misije Crne Gore pri Evropskoj uniji, akt broj 01/5/744/18 od 3. decembra 2018. godine, kojim je sa nivoa Evropske komisije decidno navedeno da predmet predloga Zakona o koncesijama ne potpada pod pravnu tekovinu EU.

- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva - Predlog Zakona o putevima (Mišljenje br. 01-677/4)**

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva zatražilo je Mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije na Predlog Zakona o putevima.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da **Predlog Zakona o putevima nije u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo ekonomije – Izvještaj o vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za podsticanje direktnih investicija za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija – (Mišljenje br. 01-706/4)**

Ministarstvo Ekonomije zatražilo je mišljenje i saglasnost Agencije za zaštitu konkurencije na Izvještaj o vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za podsticanje direktnih investicija za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da **Izvještaj o vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija u skladu su sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Glavni grad Podgorica - Nacrt Odluke o proglašenju Biznis zona „BZ Podgorica 1, BZ Podgorica 2, BZ Podgorica 3, BZ Podgorica 4, BZ Podgorica 5, BZ Podgorica 6, BZ Podgorica 7, BZ Podgorica 8, BZ Podgorica 9 i BZ Podgorica 10” Glavnog grada Podgorice – (Rješenje br. 01-700/7)**

Glavni grad Podgorica podnio je Agenciji za zaštitu konkurencije Nacrt Odluke o proglašenju Biznis zona „BZ Podgorica 1, BZ Podgorica 2, BZ Podgorica 3, BZ Podgorica 4, BZ Podgorica 5, BZ Podgorica 6, BZ Podgorica 7, BZ Podgorica 8, BZ Podgorica 9 i BZ Podgorica 10” Glavnog grada Podgorice na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći („Sl. list CG“, br.12/18).

S tim u vezi donijeto je rješenje da, **Nacrt Odluke o proglašenju Biznis zona „BZ Podgorica 1, BZ Podgorica 2, BZ Podgorica 3, BZ Podgorica 4, BZ Podgorica 5, BZ Podgorica 6,**

BZ Podgorica 7, BZ Podgorica 8, BZ Podgorica 9 i BZ Podgorica 10" Glavnog grada Podgorice, ocijenjen kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo Kulture - Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama (Mišljenje br. 01-778/8)**

Ministarstvo kulture dostavilo Agenciji za zaštitu konkurencije Nacrt Zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Predlog zakona o audiovizuelnim medijskim uslugama, koji je Ministarstvo kulture dostavilo Agenciji za zaštitu konkurencije na mišljenje, u skladu je sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

- **Ministarstvo Finansija - Reprogram kredita Opštine Rožaje uzetih uz državnu garanciju (Mišljenje br. 01-808/4)**

Ministarstvo Finansija, dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije, zahtjev u vezi sa refinansiranjem kredita Opštine Rožaje koji je uzet uz državnu garanciju, na mišljenje da li se isti smatra državnom pomoći, u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da **Reprogram kredita Opštine Rožaje uzetih uz državnu garanciju - ne smatra se državnom pomoći u smislu Zakona o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo održivog razvoja i turizma - Prijava državne pomoći Ministarstva održivog razvoja i turizma za izdavanje garancije za kreditno zaduženje JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje (Rješenje br. 01-781/9)**

Ministarstvo održivog razvoja i turizma dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije zahtjev za državnu pomoć koji se odnosi na garanciju države za kredit u iznosu od 12.000.000 eura za potrebe JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, utvrđeno je da **Prijava državne pomoći Ministarstva održivog razvoja i turizma za izdavanje garancije za kreditno zaduženje JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje - ne predstavlja državnu pomoć u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Investiciono - razvojni fond CG AD- Predlog godišnjeg plana rada Investiciono - razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2020. godinu – (Rješenje br. 01-807/4)**

Investiciono - razvojni fond CG AD podnio je zahtjev Agenciji za zaštitu konkurencije za ocjenu usklađenosti Predloga godišnjeg plana rada IRF-a za poslovnu 2020. godinu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Nakon razmatranja materijala utvrđeno je da **Predlog Godišnjeg plana rada Investiciono-razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2020. godinu** ocijenjen je kao usklađen sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

U skladu sa članom 1 stav 2 Zakona o kontroli državne pomoći, Agencija za zaštitu konkurencije se nije izjasnila na dio Plana koji se odnosi na podsticaje razvoja poljoprivrede.

- **Ministarstvo saobraćaja i pomorstva – Predlog Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica, (Mišljenje br. 01-804/10)**

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije Predlog Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica - lex specialis, radi ocjene sa stanovišta državne pomoći. Dodatno, a kao sastavni dio predmetnog materijala, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva dostavilo je Izvještaj – Analizu opravdanosti predloženog ulaganja u kompaniju Montenegro Airlines a.d. Podgorica.

Savjet Agencije je zaključio da Agencija za zaštitu konkurencije u datom trenutku nema uslova da cijeni usklađenost Predloga Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica, iz sljedećih razloga:

- Dostavljeni materijal je nepotpun za donošenje konačne odluke u skladu sa propisima o državnoj pomoći;
- Dokumentacija podnijeta Agenciji za zaštitu konkurencije, a kojom se dokazuje opravdanost ulaganja, u potpunosti ne sadrži procjenu o mogućem povratu izvršenog ulaganja i periodu u kojem će biti ostvareno;
- Rok za postupanje Agencije za zaštitu konkurencije na raspolaganju bio je vrlo kratak, te ista nije bila u mogućnosti da zahtijeva dopunu dostavljenog materijala;
- U samoj dokumentaciji za sada nijesu ispoštovani suštinski zahtjevi u pogledu testa subjekta u tržišnoj ekonomiji, odnosno da će doći doprinosa kapitala u razumnom roku koji će državi obezbijediti povrat ulaganja, a samim tim nijesu obezbijeđeni dokazi da je ispunjen osnovni uslov koji opravdava načelo subjekta u tržišnoj ekonomiji, to jest da bi privatni subjekt na isti način postupao u istoj, ili sličnoj situaciji;
- Mišljenje Agencije za zaštitu konkurencije se ne odnosi na ekonomsku opravdanost ulaganja, već se ukazuje na nepotpunost dokaza na osnovu kojih se može donijeti odluka o primjeni načela subjekta u tržišnoj ekonomiji. S obzirom da je dokumentacija ocijenjena kao nepotpuna i upitna u dijelu koji se odnosi na razdvajanje ulaganja;
- Agencija za zaštitu konkurencije ne isključuje mogućnost da se kroz nove analize dokaže da postoje uslovi za primjenu načela, ali u ovom trenutku ne postoji osnov da se o tome preliminarno izjašnjava.

- **Ministarstvo finansija - Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica (Mišljenje br. 01-813/5)**

Ministarstvo finansija dostavilo je Agenciji za zaštitu konkurencije Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica na ocjenu usklađenosti sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da **Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica ne predstavlja državnu pomoć u skladu sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo ekonomije - Izvještaj o vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija (Mišljenje br. 01-857/4)**

Ministarstvo ekonomije je Agenciji za zaštitu konkurencije zatražilo mišljenje i saglasnost na Izvještaj o vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za podsticanje direktnih investicija za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, donijeto je Mišljenje da **Izvještaj o vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija u skladu su sa Zakonom o kontroli državne pomoći.**

- **Ministarstvo prosvjete-Izdavanje garancije za kreditno zaduženje SZ „Solidarno“ Podgorica za realizaciju kapitalnog projekta izgradnje stambenih jedinica za prosvjetne radnike u opštini Budva, (Rješenje br. 05-862/9)**

Ministarstvo prosvjete dostavilo je zahtjev Agenciji za zaštitu konkurencije, za produženje roka garancije preduzeću SZ „Solidarno“ Podgorica, na ocjenu usklađenosti prijave državne pomoći sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Uvidom u dostavljenu dokumentaciju, **Izdavanje garancije za kreditno zaduženje SZ „Solidarno“ Podgorica za realizaciju kapitalnog projekta izgradnje stambenih jedinica za prosvjetne radnike u opštini Budva, ne predstavlja državnu pomoć, u smislu člana 2 Zakona o kontroli državne pomoći, jer su ispunjeni sledeći uslovi: 1.Garancija pokriva 80% osnovnog duga, vremenski je ograničena i postepeno se smanjuje; 2.SZ „Solidarno“ nije preduzeće u poteškoćama; 3.Za izdavanje garancije SZ „Solidarno“ će Ministarstvu prosvjete platiti tržišnu naknadu.**

- ❖ **POKRENUTI ISPITNI POSTUPCI UTVRĐIVANJA USKLAĐENOSTI DRŽAVNE POMOĆI SA ZAKONOM O KONTROLI DRŽAVNE POMOĆI U 2019. GODINI**

Ministarstvo saobraćaja i pomorstva – Pokrenut ispitni postupak o utvrđivanju usklađenosti državne pomoći dodijeljene preduzeću „Montenegro Airlines“ A.D. Podgorica (Rješenje br. 05-UPI-72/3-19)

Agencija je pokrenula ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene preduzeću „Montenegro Airlines“ A.D. Podgorica sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Ispitni postupak, odnosi se na mjere koje nijesu odobrene Planom restrukturiranja Montenegro Airlines A.D. Podgorica, a koji je odobren Rješenjem Komisije za kontrolu državne pomoći broj. 01-36/1 od 20.06.2012. godine.

Opština Tivat - Pokrenut ispitni postupak o utvrđivanju usklađenosti državne pomoći dodijeljene preduzeću „Adriatic Marinas“ doo Tivat. (Rješenje br. 01-UPI-73/3-19)

Agencija je pokrenula ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene preduzeću Adriatic Marinas d.o.o. Tivat sa Zakonom o kontroli državne pomoći.

Ispitni postupak odnosi se na mjere koje proizilaze iz Ugovora o načinu ispunjenja dijela međusobnih obaveza po osnovu naknade za komunalno opremanje građevinskog zemljišta, zaključen dana 17. avgusta 2018. godine u Tivtu između Opštine Tivat, s jedne strane, i Adriatic Marinas d.o.o. sa druge strane.

Tabela 6: Predmeti riješeni u 2019. godini

Redni broj	Broj rješenja	Vrsta odluke	Davalac državne pomoći	Korisnik državne pomoći	Naziv šeme/individualne pomoći	Datum sjednice
1	05-10/6	RJEŠENJE INDIVIDUALNA	MORT	Crnogorski fond za stambenu izgradnju (CFSSI)	Prijavljena državna pomoć MORT-aza obezbjeđenje nedostajućih sredstava za izmirenje duga Crnogorskog fonda za solidarnu stambenu izgradnju doo Podgorica prema Holandskom međunarodnom fondu za stanovanje (DIGH), po utvrđenom diskontu	21.01.2019
2	05-107/5	RJEŠENJE ŠEMA	Ministarstvo ekonomije	Preduzetnici, mikro, mala, srednja i velika privredna društva.	Program za unapređenje konkurentnosti privrede za 2019. godinu	22.02.2019
3	05-62/7	RJEŠENJE ŠEMA	Opština Berane	Preduzetnici, mala i srednja preduzeća.	Biznis zona „Rudeš“, Opština Berane	26.02.2019
4	05-240/5	MIŠLJENJE UREDBA	Ministarstvo ekonomije		Uredba o direktnim stranim investicijama	14.03.2019
5	05-119/6	RJEŠENJE ŠEMA	Ministarstvo kulture	Fizička lica sa prebivalištem u Crnoj Gori i pravna lica koja su u Crnoj Gori registrovana za obavljanje djelatnosti kulture, osim javnih ustanova i drugih subjekata čiji se rad finansira iz budžeta.	Program državne pomoći za 2019. godinu	27.03.2019
6	05-251/6	MIŠLJENJE	OPŠTINA BP	Opština Bijelo Polje	Refinansiranje kredita opštine Bijelo Polje uzetih	27.03.2019

					uz državnu garanciju	
7	05-281/6	RJEŠENJE ŠEMA	OPŠTINA Kolašin		Žensko preduzetništvo	23.04.2019
8	01-404/5	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo kulture		Predlog zakona o medijima (nije u skladu sa Zakonom)	13.05.2019
9	05-299/7	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo finansija		Predlog zakona o privatnom javnom partnerstvu	15.05.2019
10	05-479/4	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja		Predlog zakona o strukturnim mjerama i dp u ribarstvu i akvakulturi	07.06.2019
11	05-319/9	RJEŠENJE ŠEMA	JU Filmski centar	Pravna lica upisana u registar privrednih subjekata za oblast kinematografij e	Program državne pomoći za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela za 2019. godinu	19.06.2019
12	05-502/4	RJEŠENJE ŠEMA	Ministarstvo nauke	Mikro privredna društva, mala privredna društva, srednja privredna društva, velika privredna društva	Kolaborativni program za inovacije	26.06.2019
13	01-467/4	RJEŠENJE ŠEMA	Glavni Grad Podgorica	Preduzetnici mala i srednja preduzeća sa teritorije Glavnog Grada	Stimulisanje preduzetništva na teritoriji opštine GG	18.07.2019
14	05-394/8	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo kulture		Predlog zakona o nacionalnom javnom emiteru (RTCG)	18.07.2019
15	01-379/9	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo kulture		Predlog zakona o medijima	18.07.2019

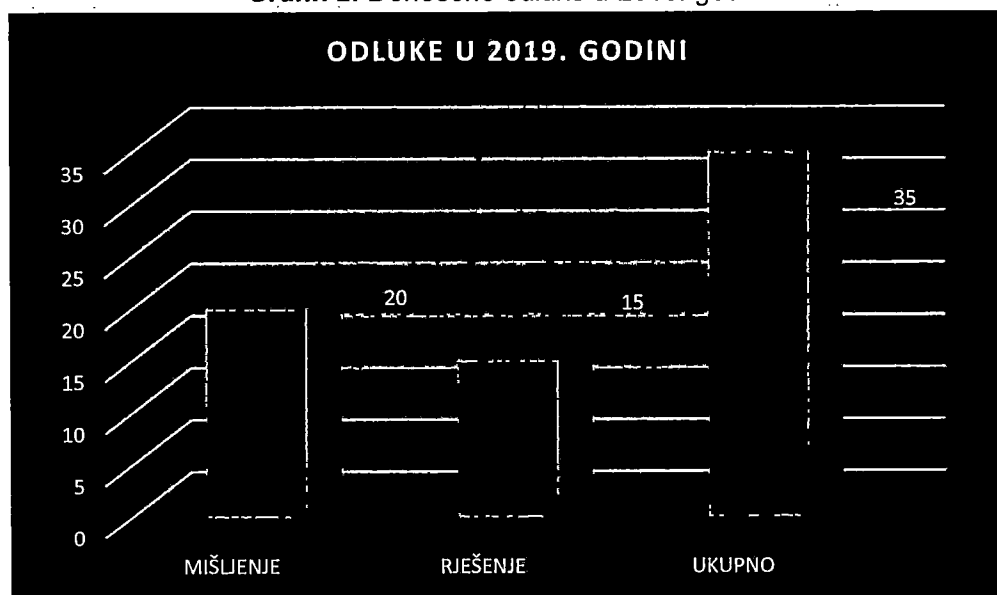
16	01-455/21	MIŠLJENJE INDIVIDUALNA	Ministarstvo ekonomije	Elektroprivred a Crne gore (EPCG)	Izdavanje garancije Perućica HE	26.07.2019
17	05-513/8	RJEŠENJE INDIVIDUALNA	Opština Berane	DOO „Benergo“	Izdavanje opštinske garancije preduzeću DOO „Benergo“	31.07.2019
18	05-621/6	MIŠLJENJE KONCESIONI AKT	Ministarstvo finansija		Nacrt ugovora o koncesiji za izgradnju, rekonstrukciju, modernizaciju, održavanje i korišćenje aerodroma Crne Gore.	26.08.2019
19	05-373/9	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo finansija		Predlog zakona o javnim nabavkama	13.09.2019
20	01-396/6	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo finansija		Predlog zakona o PDV	02.10.2019
21	01-618/4	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo održivog razvoja turizma (MORT)		Predlog zakona o jonizujućem začenu	03.10.2019 0
22	01-293/6	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo ekonomije		Predlog o izmjenama i dopunama zakona o koncesijama	04.10.2019
23	05-UPI- 72/3-19	RJEŠENJE ISPITNI POSTUPAK	Ministarstvo saobraćaja	Montenegro airlines A.D. Podgorica	Ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene preduzeću MONTENEGRO AIRLINES A.D. Podgorica sa Zakonom o kontroli državne pomoći	18.10.2019
24	01-UPI- 73/3-19	RJEŠENJE ISPITNI POSTUPAK	Opština Tivat	Adriatic Marinas doo Tivat	Ispitni postupak utvrđivanja usklađenosti državne pomoći dodijeljene preduzeću Adriatic Marinas d.o.o. Tivat sa Zakonom kontroli državne pomoći.	21.10.2019

25	01-677/4	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo saobraćaja i pomorstva		Predlog zakona o putevima	30.10.2019.
26	01-706/4	MIŠLJENJE ODLUKA	Ministarstvo ekonomije		Predlog odluke za dodjelu sredstava za podsticanje direktnih investicija za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija	30.10.2019.
27	01-700/7	RJEŠENJE ŠEMA	Glavni Grad Podgorica	MSP i preuzetnici sa teritorije Glavnog Grada Podgorice	Nacrt Odluke o osnivanju Biznis zona na teritoriji Glavnog Grada Podgorice	05.11.2019
28	01-778/8	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo kulture		Predlog Zakona o audiovizuelnim djelima	29.11.2019
29	01-808/4	MIŠLJENJE ODLUKA	Opština Rožaje		Reprogram kredita Opštine Rožaje uzetih uz državnu garanciju	12.12.2019
30	01-781/9	RJEŠENJE INDIVIDUALNA	Ministarstvo održivog razvoja turizma (MORT)		Izdavanje garancije za kreditno zaduženje JP Regionalni vodovod Crnogorsko primorje,	16.12.2019
31	01-807/4	RJEŠENJE ŠEMA	Investiciono- razvojni fond (IRF)	Preduzetnici, mala, srednja i velika privredna društva.	Godišnji plan rada Investiciono- razvojnog fonda Crne Gore A.D. za 2020. godinu	16.12.2019
32	01-804- 10	MIŠLJENJE INDIVIDUALNA	Ministarstvo saobraćaja	A.D. Montenegro airlines	Predloga Zakona o ulaganju u konsolidaciju i razvoj Društva za transport putnika i robe u vazdušnom saobraćaju "Montenegro Airlines" A.D. Podgorica	23.12.2019
33	01-813/5	MIŠLJENJE ZAKON	Ministarstvo finansija		Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o porezu na dobit pravnih lica	25.12.2019

34	01-857/4	MIŠLJENJE ODLUKA	Ministarstvo ekonomije	„Uniprom“ DOO Nikšića „P.Z.U. Stomatološki centar Nikčević“ Nikšić	Izveštaj vrednovanju investicionih projekata i Predlog odluke za dodjelu sredstava za Programsku liniju za podsticaj direktnih investicija	o	25.12.2019
35	05-862/9	RJEŠENJE INDIVIDUALNA	Ministarstvo prosvjete	SZ „Solidarno“ Podgorica	Izdavanje garancije za kreditno zaduženje SZ „Solidarno“ Podgorica za realizaciju kapitalnog projekta izgradnje stambenih jedinica za prosvjetne radnike u opštini Budva		26.12.2019

Izvor: Sektor za kontrolu državne pomoći

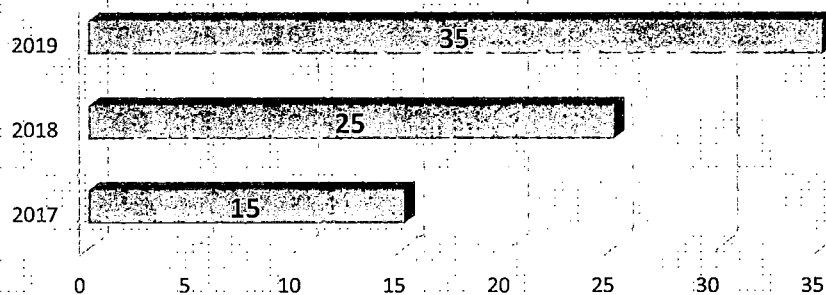
Grafik 2: Donešene odluke u 2019. godini

Izvor: Sektor za kontrolu državne pomoći

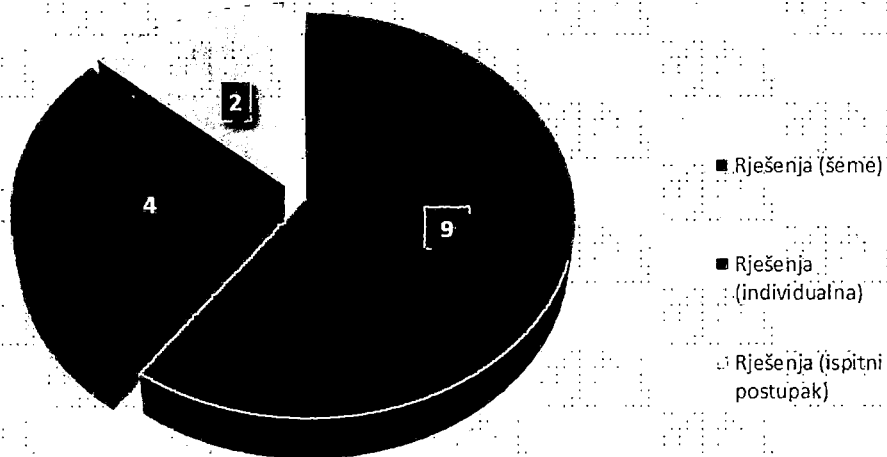
Grafik 3: Donešene odluke Komisije za kontrolu državne pomoći i Agencije za zaštitu konkurencije (Savjet) u 2017., 2018. i 2019. god.

**ODLUKE KOMISIJE ZA KONTROLU DRŽAVNE
POMOĆI I AGENCIJE ZA ZAŠTITU
KONKURENCIJE (SAVJET) U 2017., 2018. i
2019. god.**

Izvor: Sektor za kontrolu državne pomoći

Grafik 4: Prikaz strukture usvojenih Rješenja

Izvor: Sektor za kontrolu državne pomoći

Agencija ukazuje da sprovođenje propisa u oblasti kontrole državne pomoći, spada u jednu od novijih grana prava u Crnoj Gori, a dodatno je otežavajuća okolnost i činjenica nužnosti primjene i sprovođenja propisa koji se direktno preuzimaju iz pravne prakse i postupaka EU, a na bazi odredbe člana 73, stav 2 SSP-a, pri čemu se radi o vrlo opsežnim i često komplikovanim dokumentima i pravilima mekog prava EU, što otežava njihovu primjenu. Rad na predmetima iz ove oblasti stoga zahtijeva kontinuirano izučavanje tih propisa i primjenjive sudske prakse, tj. presuda Evropskih sudova kojima se daju tumačenja evropskog prava s jedne strane, i politika i strateških dokumenata Unije s druge strane, koji često daju kontekst pravilima o državnoj pomoći, s obzirom da i ta pravila služe u širem smislu ispunjavanju ciljeva industrijske politike Evropske unije. U tom smislu treba uzeti u obzir da za ispravnu primjenu propisa i vjerodostojnu praksu sprovođenja od strane organa za kontrolu državne pomoći u Crnoj Gori treba uložiti dosta vremena i truda kako bi u krajnjem primjena odgovarala načinu primjene pravila o državnoj pomoći u Evropskoj uniji. Stoga se može reći da podaci o broju riješenih predmeta ne reflektuju nužno sav uloženi administrativni kapacitet u ovoj oblasti.

13. ZAKLJUČAK

Rezultati ostvareni u 2019. godini, potvrđuju ostvarenje zacrtanih ciljeva sa nivoa Agencije, prvenstveno usmjerenih na jačanje nadzorne uloge, dakle na vođenje postupaka i donošenje odluka u predmetima koji imaju prioritetan značaj za ekonomiju Crne Gore i njene građane.

Obuhvatili smo sve aktivnosti, poslove i postupke koje je Agencija obavljala tokom izvještajnog perioda, a u skladu sa ovlašćenjima i nadležnostima sadržanim u Zakonu o zaštiti konkurencije i Zakonu o kontroli državne pomoći, kao i nizu podzakonskih akata koji detaljnije uređuju pojedina pitanja iz područja politike i prava zaštite konkurencije i državne pomoći.

Evidentno je povećanje obima postupanja u svim segmentima, unaprijeđenje saradnje sa međunarodnim i domaćim institucijama, te drugim aktivnostima neophodnim za ostvarenje navedenih ciljeva. S tim u vezi, predmetne aktivnosti Agencije upućuju na stvaranje uslova za ekonomski rast koji se zasniva na inovacijama i novim ulaganjima, povećanju produktivnosti, rastu zaposlenosti, te jačanju sposobnosti crnogorske ekonomije. Agencija će, imajući u vidu svoje nadležnosti iz Zakona koje primjenjuje, nastaviti da u okviru svojih i administrativnih kapaciteta, istražuje i promoviše slobodnu konkurenciju na tržištu uz poštovanje svih pravila o zaštiti konkurencije utvrđenih Zakonom, prije nego nastupe neotklonjive štete za privrednike i građane Crne Gore, kao i nesmetan razvoj oblasti kakva je državna pomoć.

Transparentan pravni okvir, profesionalne institucije i efikasna implementacija predstavljaju osnov koji u značajnoj mjeri, doprinose razvoju nacionalne ekonomije. Međutim, treba imati na umu da cilj i svrha Agencije nije represivna uloga u smislu primarnog utvrđivanje povreda i kažnjavanje učesnika, već uspostavljanje pozitivnog poslovnog okruženja na tržištu, što uključuje i razvoj svijesti o prihvatljivim obrascima ponašanja i poslovanja na tržištu.

Stoga se dalje kontinuirano unaprijeđenje konkurencije i državne pomoći i u narednom periodu mora fokusirati na tri elementa, i to: Crna Gora mora pokazati da se neophodni pravni okvir, održava i razvija u skladu sa razvojem zakonskih rješenja na nivou EU, administrativni kapaciteti se moraju ojačati i biti efikasni, i konačno, ali i odlučujuće, Crna Gora pokazuje konkretne rezultate primjene antimonopolske politike i kontrole državne pomoći kroz efikasnu primjenu Zakona.

Za članstvo u Evropskoj uniji potrebno je zadovoljiti kako političke, tako i određene ekonomske kriterijume. Na polju zaštite konkurencije ovi kriterijumi su skoro ispunjeni, dok se nastoji unaprijediti i oblast državne pomoći koju je Agencija zakonskim izmjenama preuzela u nadležnost. Takođe i dalje ćemo vršiti kontinuirano usklađivanje sa pravilima koja se primjenjuju u Evropskoj uniji u oblasti zaštite konkurencije i državne pomoći i težiti standardima koji vrijede u Evropskoj uniji. Stoga će naše aktivnosti u narednom periodu biti usmjerene upravo na ispunjavanju navedenih uslova i kriterijuma, naravno u mjeri u kojoj je to moguće sa nivoa naše institucije.

Ključni, i svakako najvažniji cilj Agencije u sljedećem periodu, odnosi se na njenu aktivnost sprovođenja prava zaštite konkurencije sa naglaskom na otklanjanje teških ograničenja konkurencije i sprovođenje aktivne uloge u saradnji sa Evropskom komisijom, pa će u tom

smislu Agencija i dalje nastaviti aktivno sarađivati sa Evropskom mrežom za zaštitu konkurencije i tijelima za zaštitu konkurencije drugih država.

Na širem međunarodnom planu, Agencija će nastaviti saradnju sa RCC, OECD-om, GVH i ICN-om, radi pravilne, kontinuirane i usklađene primjene propisa EU.

Predstojeći period će značajno obilježiti i saradnja Agencije sa resornim ministarstvima, kako u daljem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnim tekovinama EU, tako i u daljoj primjeni i promociji pravila konkurencije i državne pomoći.

Navedeno iz razloga jer i oblast zaštite konkurencije i državne pomoći koje su u nadležnosti Agencije, predstavljaju jedan od značajnijih instrumenata i stubova stvaranja i jačanja jedinstvenog ekonomskog prostora, te će Agencija i dalje permanentno raditi na stvaranju boljih uslova na tržištu Crne Gore.

VD DIREKTOR
Lepa Aleksić
Lepa Aleksić

14. ZAVRŠNI RAČUN ZA 2019. GODINU

14.1 Prihodi Agencije

Plan prihoda Agencije za 2019. godinu pripremljen je u skladu sa zaključcima i preporukama Vlade Crne Gore, a na osnovu usaglašenog stava sa Ministarstvom finansija. Ukupan iznos od **795.506,00€** opredijeljen je i sadržan u Budžetu Crne Gore za 2019. godinu.

Tabela 7: Uporedni prikaz ostvarenih prihoda, 2018.-2019. godina

PRIHODI	2018. GODINA	2019. GODINA	Promjene u%
BUDŽET CRNE GORE	733.286,00	795.506,00	8,49
NAKNADE *	725.847,15	911.510,33	25,58
DONACIJE I OSTALI IZVORI PRIHODA	—	—	—

Dio prihoda koji se izdvaja po osnovu naknada predviđenih Tarifnikom o visini naknada za poslove iz nadležnosti Agencije iskazuje se na posebnom računu kod Centralne banke Crne Gore.

Sredstva ostvarena po ovom osnovu ne predstavljaju imovinu Agencije i ista su u nadležnosti Ministarstva finansija, tako da Agencija za zaštitu konkurencije nema pravo raspolaganja sa njima.

14.2 Struktura rashoda

Plan rashoda Agencije zasnovan je na realno očekivanim izdacima za obavljanje redovnih aktivnosti i funkcionisanja Agencije u 2019. godini. Svaka pojedinačna stavka planirana je na osnovu rashoda iz 2018. godine, korigovana za planirani nivo promjena u 2019. godini.

I Tekući izdaci su planirani u iznosu od **774.575,00€** i čine ih izdaci za bruto zarade i doprinose na teret poslodavca, materijal i usluge, tekuće održavanje opreme i renta, i to kako slijedi:

- **Izdaci za bruto zarade** planirani su iznosom od **479.735,00€** i odnose se na neto zarade stalno zaposlenih, kao i pripadajuće poreze i doprinose u skladu sa utvrđenim zakonskim propisima, a koji se odnose na period u kojem će se zarade i naknade isplaćivati. U okviru planiranih sredstava za ovu stavku izdataka, a u cilju jačanja administrativnih kapaciteta, izdvojena su sredstva za zarade novozaposlenih radnika, a u skladu sa preporukama EK;
- **Izdaci za materijal i usluge** planirani su u iznosu od **115.870,00€** i odnose se na sve kategorije materijalnih troškova, uključujući troškove materijala, službenih putovanja, reprezentacije, električne energije, komunikacionih usluga, konsultantskih usluga, projekata i studija, usluga stručnog usavršavanja i ostalih usluga Agencije.
- Planirani **izdaci za tekuće održavanje opreme i održavanja poslovnih prostorija** iznose **25.000,00€**. **Kapitalni izdaci** u iznosu od **20.930,00€** planirani su za kupovinu

nedostajuće opreme (kancelarijski namještaj, kompjuterska oprema i oprema za informacijski sistem). Troškovi po osnovu **rente** opredijeljeni su u iznosu od **90.000,00€**, predviđeni važećim Ugovorima o zakupu poslovnog prostora.

II Ostali izdaci su planirani u iznosu od **55.970,00€**, a čine ih izdaci po osnovu ugovora o dijelu (**8.000,00€**), izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka (**7.000,00€**), izrade i održavanja softvera (**31.550,00€**), izdaci po osnovu osiguranja zaposlenih i imovine (**5.000,00€**), komunalne naknade (**3.500,00€**), te ostalo (**920,00€**).

Prilikom trošenja planiranih sredstava, Agencija je dosljedno poštovala sve zakonske i druge propise, procedure i zaključene ugovore. U sprovođenju procedura i donošenja odluka i rješenja, Agencija se pridržavala principa dosljednosti i usklađenosti sa primjenljivom Regulativom i Pravnim sistemom Crne Gore, a isključivo sa ciljem ostvarivanja funkcije koja joj je povjerena.

Tabela 8: Budžet Agencije za zaštitu konkurencije za 2019. godinu

<i>Funkcionalna klasifikacija</i>	<i>Ekonomska klasifikacija</i>	<i>Opis</i>	<i>Iznos</i>
40911		Agencija za zaštitu konkurencije	795.506,00
2101		Program: Sprječavanje narušavanja slobodne konkurencije	795.506,00
	4	Izdaci	795.506,00
	41	Tekući izdaci	774.576,00
	411	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	449.735,00
0411	411-1	Neto zarade	274.950,00
0411	411-2	Porez na zarade	46.700,00
0411	411-3	Doprinosi na teret zaposlenog	100.135,00
0411	411-4	Doprinosi na teret poslodavca	50.800,00
0411	411-5	Opštinski prirez	7.150,00
	412	Ostala lična primanja	8.000,00
0411	412-7	Ostale naknade	8.000,00
	413	Rashodi za materijal	52.000,00
0411	413-1	Administrativni materijal	18.400,00
0411	413-3	Materijal za posebne namjene	3.000,00
0411	413-4	Rashodi za energiju	24.000,00
0411	413-5	Rashodi za gorivo	7.970,00
	414	Rashodi za usluge	49.500,00
0411	414-1	Službena putovanja	30.000,00
0411	414-2	Reprezentacija	1.500,00
0411	414-3	Komunikacione usluge	20.000,00

0411	414-6	Advokatske, notarske i pravne usluge	2.000,00
0411	414-7	Konsultantske usluge, projekti i studije	3.000,00
0411	414-8	Usluge stručnog usavršavanja	1.000,00
0411	414-9	Ostale usluge	5.000,00
	415	Rashodi za tekuće održavanje	25.000,00
0411	415-2	Tekuće održavanje građevinskih objekata	21.000,00
0411	415-3	Tekuće održavanje opreme	4.000,00
	417	Renta	90.000,00
0411	417-1	Zakup objekta	90.000,00
	419	Ostali izdaci	55.970,00
0411	419-1	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	8.000,00
0411	419-2	Izdaci po osnovu troškova sudskih postupaka	7.000,00
0411	419-3	Izrada i održavanje softvera	31.500,00
0411	419-4	Osiguranje	5.000,00
0411	419-6	Komunalne naknade	3.500,00
0411	419-9	Ostalo	920,00
	44	Kapitalni izdaci	20.930,00
	441	Kapitalni izdaci	20.930,00
0411	441-5	Izdaci za opremu	20.930,00
	46	Otplata dugova	1,00
	463	Otplata obaveza iz prethodnih godina	1,00
0411	4630	Otplata obaveza iz prethodnih godina	1,00

14.3 Izvršenje Budžeta za 2019. godinu

Agencija je do kraja februara tekuće godine dostavila Ministarstvu finansija Završni račun na propisanim obrascima, zaveden kod Agencije pod br. 06-169/1, koji se prilaže Vladi na uvid uz *Izveštaj o radu* za prethodnu godinu radi usvajanja, shodno Pravilniku o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalne samouprave („Sl. list CG“, br. 23/2014 i 71/2019).

Agencija nema finansijsku nezavisnost, nema svoj žiro račun, tako da se u potpunosti finansira iz Budžeta Crne Gore, odnosno da je ista budžetska potrošačka jedinica.

Na osnovu iznijetog, jasno je da je **Agencija u isključivoj obavezi da svoje finansijsko poslovanje vodi u skladu sa propisima na snazi vezanim za budžetsko poslovanje**, odnosno u skladu sa Pravilnikom o načinu sačinjavanja i podnošenja finansijskih izvještaja budžeta, državnih fondova i jedinica lokalnih samouprava, te da sačinjava finansijske iskaze u skladu sa Pravilnikom o jedinstvenoj klasifikaciji računa za Budžet Republike, budžete vanbudžetskih fondova i budžete opština.

S tim u vezi, **Agencija će svoje finansijsko poslovanje i dalje sprovoditi u svemu i u skladu sa propisima budžetskih potrošačkih jedinica, a koje propise ćemo uvijek bez rezervi ispoštovati i u potpunosti primjenjivati.**

14.4 Opšti prihodi

U skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore za 2019. godinu („Sl. list CG“, br. 87/18 od 31.12.2018. godine), Agenciji su po programu sprječavanja narušavanja slobodne konkurencije, kao potrošačkoj jedinici broj 40911, **opredijeljena i odobrena sredstva za fiskalnu 2019. godinu u ukupnom iznosu od 795.506,00€.**

14.5 Prihodi od djelatnosti Agencije

Zakonom predviđeno je, između ostalog, da se sredstva neophodna za rad Agencije obezbjeđuju i iz naknada koje se plaćaju Agenciji u skladu sa nadležnostima iz Zakona.

Po tom osnovu, a u skladu sa članom 24 stav 3 Zakona, Agencija je, uz saglasnost Vlade Crne Gore, donijela Tarifnik o visini naknada koje se plaćaju u postupku pred Agencijom (u daljem tekstu: Tarifnik). **Sredstva koja su u 2019. godini, u skladu sa Tarifnikom ostvarena, uplaćivana su na posebne uplatne račune. Agencija nije bila korisnik, odnosno nije imala mogućnost raspolaganja istim, osim pravo uvida u podatke - izvode ovih uplatnih računa. Sredstva su u nadležnosti Ministarstva finansija i ne predstavljaju imovinu Agencije. Cjelokupan iznos izdvojenih sredstava po osnovu naknada, na kraju kalendarske godine, prenešen je Budžetu Crne Gore.**

S tim u vezi, Agencija nije ni bila u obavezi i nije pripremala izjave primaoca za ove prihode u skladu sa tačkom 57 Uputstva o radu državnog trezora. Iz tih razloga, ovi prihodi nijesu ni obuhvaćeni priloženim Završnim računom Agencije za 2019. godinu.

Konačno, treba istaći da je Agencija na dan 31.12.2019. godine, a na osnovu naknada koje se plaćaju u postupcima pred Agencijom, prihodovala 911.510,33€, što je za 25,58% više od iznosa ostvarenih prihoda po ovom osnovu u 2018. godini.

14.6 Ostali prihodi

U 2019. godini nije bilo prihoda po ostalim osnovama.

14.7 Izdaci

- **Pregled planiranih i ostvarenih izdataka budžeta Agencije za 2019. godinu, sa procentom ostvarenja**

Tabela 9: Pregled planiranih i ostvarenih izdataka budžeta Agencije za 2019. godinu, sa procentom ostvarenja

Ekon. klas.	Opis	Plan budžeta za 2019. godinu	Ostvarenje plana za 2019. godinu	% izvršenja
41	Tekući izdaci	774.576,00	598.694,51	77,29
411	Bruto zarade i doprinosi na teret	449.735,00	381.193,44	84,76

	<i>poslodavca i zaposlenog</i>			
412	Ostala lična primanja	8.000,00	4.193,80	52,42
413	Rashodi za materijal	53.370,00	40.757,48	76,37
414	Rashodi za usluge	62.500,00	53.628,50	85,81
415	Rashodi za tekuće održavanje	25.000,00	24.400,98	97,60
417	Renta	90.000,00	84.288,60	93,65
419	Ostali izdaci	55.970,00	10.231,71	18,28
44	Kapitalni izdaci	20.930,00	20.929,98	100,00
441	Kapitalni izdaci	20.930,00	20.929,98	100,00
46	Otplata dugova	1,00	0,00	0,00
463	Otplata obaveza iz prethodnih godina	1,00	0,00	0,00
	Svega	795.506,00	619.624,49	77,89

➤ **Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca i ostala lična primanja**

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu ličnih primanja, sa procentom ostvarenja:

Tabela 10

<i>Ekon. klas.</i>	<i>Ekon. klas.</i>	<i>OPIS</i>	<i>Plan za 2019. godinu</i>	<i>Ostvareno u 2019. godini</i>	<i>Indeks</i>
411		Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca i zaposlenog	479.735,00	381.193,44	79,46
	4111	Neto zarade	274.950,00	227.858,95	82,87
	4112	Porez na zarade	46.700,00	33.102,81	70,88
	4113	Doprinosi na teret zaposlenog	100.135,00	82.624,56	82,51
	4114	Doprinosi na teret poslodavca	50.800,00	32.641,41	64,25
	4115	Opštinski prirez	7.150,00	4.965,71	69,45

Izdaci po osnovu bruto zarada i doprinosa na teret poslodavca u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 63,67%, a u ukupno ostvarenim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 61,52%.

➤ Ostala lična primanja

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu ostalih ličnih primanja

Tabela 11

<i>Ekon. klas.</i>	<i>Ekon. klas.</i>	<i>O P I S</i>	<i>Plan za 2019. godinu</i>	<i>Ostvareno u 2019. godini</i>	<i>Indeks</i>
412		Ostala lična primanja	8.000,00	4.193,80	52,42
	4127	Ostale naknade	8.000,00	4.193,80	52,42

Izdaci po osnovu rashoda za ostala lična primanja u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 0,70%, a u ukuno ostvarenim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 0,68%.

➤ Rashodi za materijal

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu rashoda za materijal, sa procentom ostvarenja

Tabela 12

<i>Ekon. klas.</i>	<i>Ekon. klas.</i>	<i>O P I S</i>	<i>Plan za 2019. godinu</i>	<i>Ostvareno u 2019. godini</i>	<i>Indeks</i>
413		Rashodi za materijal	53.370,00	40.757,48	76,37
	4131	Administrativni materijal	18.400,00	18.399,96	100,00
	4133	Materijal za posebne namjene	3.000,00	2.616,51	87,22
	4134	Rashodi za energiju	24.000,00	14.590,33	60,79
	4135	Rashodi za gorivo	7.970,00	5.150,68	64,63

Izdaci po osnovu rashoda za materijal u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 6,81%, a u ukupno ostvarenim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 6,58%.

➤ Rashodi za usluge

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu rashoda za usluge, sa procentom ostvarenja

Tabela 13

<i>Ekon. klas.</i>	<i>Ekon. klas.</i>	<i>O P I S</i>	<i>Plan za 2019. godinu</i>	<i>Ostvareno u 2019. godini</i>	<i>Indeks</i>
414		Rashodi za usluge	62.500,00	53.628,50	85,81
	4141	Službena putovanja	30.000,00	24.382,04	81,27
	4142	Reprezentacija	1.500,00	1.315,63	87,71
	4143	Komunikacione usluge	20.000,00	18.421,97	92,11
	4146	Advokatske, notarske i pravne usluge	2.000,00	673,94	33,70
	4147	Konsultantske usluge, projekti i studije	3.000,00	2.890,10	96,34

	4148	Usluge stručnog usavršavanja	1.000,00	946,76	94,68
	4149	Ostale usluge	5.000,00	4.998,06	99,96

Izdaci po osnovu rashoda za usluge u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 8,96%, a u ukupno ostvarenim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 8,66%.

➤ **Rashodi za tekuće održavanje**

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu rashoda za tekuće održavanje, sa procentom ostvarenja:

Tabela 14

Ekon. klas.	Ekon. klas.	O P I S	Plan za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Indeks
415		Rashodi za tekuće održavanje	25.000,00	24.400,98	97,60
	4152	Tekuće održavanje građev. objek.	21.000,00	21.000,00	100,00
	4153	Tekuće održavanje opreme	4.000,00	3.400,98	85,02

Rashodi po osnovu tekućeg održavanja u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 4,06%, a u ukupno ostvarenim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 3,94%.

➤ **Renta**

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu rashoda za rentu, sa procentom ostvarenja:

Tabela 15

Ekon. klas.	Ekon. klas.	O P I S	Plan za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Indeks
417		Renta	90.000,00	84.288,60	93,65
	4171	Zakup objekata	90.000,00	84.288,60	93,65

Izdaci po osnovu rente u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 14,08%, a u ukupnim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 13,60%.

➤ **Ostali izdaci**

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu ostalih izdataka:

Tabela 16

Ekon. klas.	Ekon. klas.	O P I S	Plan za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Indeks
419		Ostali izdaci	55.970,00	10.231,71	18,28
	4191	Izdaci po osnovu isplate ugovora o djelu	8.000,00	5.022,30	62,78

	4192	Izdaci po osnovu troš. sudskih postupaka	7.000,00	0,00	0,00
	4193	Izrada i održavanje softvera	31.550,00	85,39	0,27
	4194	Osiguranje	5.000,00	2.760,72	55,21
	4196	Komunalne naknade	3.500,00	2.245,49	64,16
	4199	Ostalo	920,00	117,81	12,81

Rashodi po osnovu ostalih izdataka u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 1,751%, a u ukupnim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 1,65%.

➤ Kapitalni izdaci

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu kapitalnih izdataka, sa procentom ostvarenja:

Tabela 17

Ekon. klas.	Ekon. klas.	O P I S	Plan za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Indeks
441		Kapitalni izdaci	20.930,00	20.929,98	100,00
	4415	Izdaci za opremu	20.930,00	20.929,98	100,00

Rashodi po osnovu kapitalnih izdataka u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 3,50%, a u ukupno ostvarenim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu učestvuju sa 3,22%.

➤ Otplata dugova

Struktura planiranih i ostvarenih izdataka po osnovu otplate obaveza iz prethodnih godina, sa procentom ostvarenja:

Tabela 18

Ekon. klas.	Ekon. klas.	O P I S	Plan za 2019. godinu	Ostvareno u 2019. godini	Indeks
463		Otplata dugova	1,00	0,00	0,00
	4630	Otplata obaveza iz prethodnih godina	1,00	0,00	0,00

Izdaci po osnovu otplate duga u ostvarenim tekućim izdacima učestvuju sa 0,00%, a u ukupnim izdacima budžeta Agencije za 2019. godinu sa 0,00%.

14.8 Izvršenje budžeta za 2019. godinu - Završni račun

Ukupna sredstva odobrena Agenciji za fiskalnu 2019. godinu, u skladu sa Zakonom o budžetu Crne Gore za 2019. godinu („Službeni list Crne Gore“, broj 87/18) iznose 795.506,00€, a utrošena su u iznosu od 619.624,49€ (procenat izvršenja je 77,89%).

14.9 Izvještaj o neizmirenim obavezama i drugi izvještaji

U Izvještaju o neizmirenim obavezama, sa stanjem na dan 31.12.2019. godine, Agencija nije imala neizmirenih obaveza po bilo kojem osnovu. Agencija ne evidentira podatke na kontima klase 2 -obaveze, kako je predviđeno Uputstvom za popunjavanje Izvještaja o neizmirenim obavezama.

Izvještajem o načinu utroška sredstava tekuće budžetske rezerve, Agencija **u 2019. godini nije koristila sredstva iz tekuće budžetske rezerve**. Izjavom o načinu utroška sredstava nakon isteka fiskalne godine, Agencija nije imala utroška sredstava po ovom osnovu.

14.10 Pokretna imovina

Rješenjima v.d. direktora broj, 06-892/1 od 30.12.2019. godine, formirana je Komisija za popis nepokretne i pokretne imovine sa kojom raspolaže Agencija, sa stanjem na dan 31.12. 2019. godine i shodno tome dostavi Izvještaj o izvršenom popisu i obilježavanju pokretne i nepokretne imovine Agencije za zaštitu konkurencije, na dan 31.12.2019. godine, sa detaljnim prilogima sa prikazanim finansijskim podacima (nabavna vrijednost, ispravka vrijednosti i sadašnja vrijednost), u skladu sa odredbama Zakona o državnoj imovini („Sl. list CG“, br. 21/09 i 40/11) i Uredbe o izvršenom popisu nepokretne i pokretne imovine, sa stanjem na dan 31.12. 2019. godine, sa svim potrebnim prilogima.

14.11 Organizacija i kadrovska osposobljenost

Unutrašnja organizacija i način poslovanja Agencije u 2019. godini definisana je u skladu sa Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Agencije kojim su obrazovane sljedeće organizacione jedinice: Sektor za utvrđivanje zabranjenih sporazuma, zloupotrebe dominantnog položaja, procjenu koncentracija, pojedinačnih izuzeća i sektorskih analiza, Sektor za kontrolu državne pomoći i Služba za opšte poslove i finansije. Nadležnosti Sektora za utvrđivanja zabranjenih sporazuma i zloupotrebe dominantnog položaja, procjenu koncentracija, pojedinačnih izuzeća i sektorskih analiza razvrstane su u četiri odsjeka, i to:

- Odsjek za utvrđivanje zabranjenih sporazuma,
- Odsjek za utvrđivanje zloupotrebe dominantnog položaja,
- Odsjek za procjenu koncentracija i pojedinačnih izuzeća i
- Odsjek za sektorske analize.

Nadležnosti Sektora za kontrolu državne pomoći razvrstane su u dva odsjeka i to :

- Odsjek za utvrđivanje usklađenosti državne pomoći i
- Odsjek za Neposrednu kontrolu.

Poslovi računovodstva i finansija obavljaju se u okviru Službe za opšte poslove i finansije.

14.12 Budžetsko poslovanje

Agencija obavlja budžetsko poslovanje u skladu sa Zakonom o budžetu i Uputstvom o radu državnog trezora i drugim relevantnim propisima.

14.13 Interna akta i služba za unutrašnju reviziju

Agencija je u skladu sa Zakonom o sistemu unutrašnjih finansijskih kontrola u javnom sektoru, dana 18.06.2013. godine pod brojem 01-110/1, usvojila knjigu procedura-Finansijsko upravljanje i kontrola (FCM). Agencija je takođe i potpisala Sporazum o povjeravanju poslova unutrašnje revizije u Agenciji Odjeljenju za unutrašnju reviziju resornog Ministarstva ekonomije.

14.14 Javne nabavke

Shodno Planu javnih nabavki za budžetsku 2019. godinu, planirani iznos javnih nabavki Agencije u 2019. godini **za nabavku roba i usluga iznosio je 212.700,00€.**

Prema Izvještaju o dodijeljenim javnim nabavkama u 2019. godini realizovano je: (obrazac A) 78.988,80€ Izvještaj o sprovedenim postupcima i zaključenim ugovorima o javnim nabavkama. Preostali iznos iz plana javnih nabavki realizovan je i sproveden nabavkama male vrijednosti, predviđenih Zakonom o javnim nabavkama i koji nije moguće predvidjeti planom javnih nabavki za tekuću godinu (obrazac B), 120.246,09€-Izvještaj o sprovedenim nabavkama male vrijednosti.

Plan javnih nabavki i Izvještaj o realizaciji Plana javnih nabavki za 2019. godinu uredno su, i u rokovima predviđenim pozitivnim propisima, dostavljeni nadležnim institucijama.

14.15 Sudski sporovi i potencijalne obaveze

Prema izjavi rukovodstva, na dan 31.12.2019. godine, protiv Agencije se ne vodi nijedan sudski ili bilo koji drugi postupak/spor, niti Agencija vodi sudske postupke/sporove protiv trećih lica.

14.16 Godišnji izvještaj internog revizora za 2019. godinu

Godišnji izvještaj internog revizora za 2019-u godinu urađen je pod brojem 401/20-884-1, od strane nadležnog Ministarstva ekonomije, odnosno internog revizora Bojane Radunović, koja je imala jednu primjedbi u radu Agencije i poštovanju procedura koje su bile predmet revizije. Primjedba se odnosila na donošenje pismenog ovlašćenja v.d. direktorice, načelniku Službe za opšte poslove i finansije da može da odobrava fakture dobavljača. Ista je i otklonjena donošenjem ovlašćenja, br.06-6/1 od 16.01.2019.godine za navedenu preporuku. Na ostalo nije bilo primjedbi na rad Agencije.

U prilogu ovjereni obrazac broj 3 „Izvještaj o novčanim tokovima III“ iz završnog računa za 2019. godinu.

Organizacioni kod: 409112101
Obrazac 3
IZVJEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA III

Godina 2019
Period 01.01-31.12.
(u €)

redni broj	NOVČANI TOK-EKONOMSKA KLASIFIKACIJA	Plan	Izvršenje	
			Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
1	PRIMICI			
1.1	Opšti prihodi	795.506,00	438.236,07	619.624,49
1.2	Namjenski prihodi			
1.3	Sopstveni prihodi			
1.4	Donacije			
1.5	Pozajmice i krediti			
I	Ukupno primici (1.1+1.2+1.3+1.4+1.5)	795.506,00	438.236,07	619.624,49
2	IZDACI			
2.1	Tekući izdaci	774.576,00	377.736,09	598.694,51
2.1.1	Bruto zarade i doprinosi na teret poslodavca	479.735,00	228.721,65	381.193,44
2.1.2	Ostala lična primanja	8.000,00	990,00	4.193,80
2.1.3	Rashodi za materijal	53.370,00	33.231,27	40.757,48
2.1.4	Rashodi za usluge	62.500,00	32.192,48	53.628,50
2.1.5	Tekuće održavanje	25.000,00	15.324,58	24.400,98
2.1.6	Kamate			
2.1.7	Renta	90.000,00	57.166,63	84.288,60
2.1.8	Subvencije			
2.1.9	Ostali izdaci	55.970,00	10.109,48	10.231,71
2.2	Transferi za socijalnu zaštitu			
2.2.1	Prava iz oblasti socijalne zaštite			
2.2.2	Sredstva za tehnološke viškove			
2.2.3	Prava iz oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja			
2.2.4	Ostala prava iz oblasti zdravstvene zaštite			
2.2.5	Ostala prava iz oblasti zdravstvenog osiguranja			
2.3	Transferi institucijama, pojedincima, nevladinom i javnom sektoru			
2.4	Kapitalni izdaci	20.930,00	60.499,98	20.929,98
2.5	Pozajmice i krediti			
2.6	Otplata dugova	1,00	0,00	0,00
2.7	Rezerve			
II	Ukupno izdaci (2.1 + 2.2 + 2.3 + 2.4 + 2.5 + 2.6 + 2.7)	795.506,00	438.236,07	619.624,49

U Podgorici 28.02.2020. god.

Lice odgovorno za
sastavljanje izvještaja

N. Čurčić

Jun 2020. godine